

de AAMBINDER

KERKELIJK WEEKBLAD VAN
DE GEREFORMEERDE GEMEENTEN

Door de dood tot het leven

ds. M. Joosse, Barendrecht

Elia heeft het oordeel Gods bekend moeten maken bij de goddeloze Achab, de koning die meer kwaad deed dan alle koningen voor hem, die trouwde met Izébel die de Baäldienst in Israël bracht.

► Nu weet ik dit, dat gij een man Gods zijt, en dat het woord des HEEREN in uw mond waarheid is.

1 Koningen 17:24

Jakobus schrijft: 'Elia was een mens van gelijke bewegingen als wij; en hij bad een gebed, dat het niet zou regenen; en het regende niet op de aarde in drie jaren en zes maanden'. Het oordeel dat Elia bekend moet maken, had hij dus zelf van de Heere gebeden. Had hij dan vermaak in de ondergang van zijn volk? Nee, hij verlangde ernaar dat zijn volk zou

gaan bekennen dat de Heere God is en niet Baäl.

Elia wordt gezonden naar Zarfath. Daar heeft de Heere een weduwe geboden om voor hem te zorgen. Het was geen weduwe in Israël, maar een heidense weduwe. Later zal de Heere Jezus deze geschiedenis gebruiken om de mensen uit Nazareth te leren dat ze geen enkel voordeel hebben uit het feit dat ze Zijn dorpsgenoten zijn. 'En tot geen van haar werd Elia gezonden dan naar Sarepta Sidonis, tot een vrouw die weduwe was' (Luk. 4:26).

Als Elia de weduwe ontmoet, is ze hout aan het verzamelen. Ze wil een vuurtje maken om brood te kunnen bakken. Elia vraagt haar om wat water voor hem te halen. Ze is direct bereid dit te doen. Dan roept hij haar na om ook brood voor hem mee te nemen. Dat is het moment dat ze met al haar nood openbaar komt: ze heeft nog maar een klein beetje meel en een klein beetje olie, net genoeg om een klein broodje te bakken. Ze is er in al haar armoede van overtuigd dat er daarna nog maar één ding overblijft: sterven. Uit vers 18 blijkt dat ze heel goed weet dat de dood alles te maken heeft met haar zonde en ongerechtigheid. Geliefde lezer, bent u door ontdekkende genade ook al aan uw geestelijke armoede ontdekt geworden? Bent u er ook al aan ontdekt geworden dat de dood voor de deur staat vanwege uw zonde en schuld?

Dagelijks begenadigd

Elia gaat het onmogelijke van deze weduwe vragen: 'Vrees niet, ga heen, doe naar uw woord, maar maak mij vooreerst een kleine koek daarvan en breng die mij hier uit; doch voor u en uw zoon zult gij daarna wat maken'. Zal ze dit doen? Gaat ze het laatste wat ze heeft ook prijsgeven?

Op een bijzondere wijze mag deze weduwe geloven dat de belofte die Elia haar van Godswege doet, Gods eigen woord is. Door het geloof mag ze weten dat het woord Gods waar zal worden.

Bij de voorpagina:

GEREFORMEERDE GEMEENTE WOERDEN

Vanaf 1923 nodigt Anthonie Blok predikanten van de Gereformeerde Gemeenten uit om op doordeweekse avonden in Woerden voor te gaan in het Diligentiagebouw. In 1929 ontstaat er uit dit 'gezelschap' een afdeling van de Gereformeerde Gemeente te Bodegraven. Op 26 februari

1932 wordt deze afdeling zelfstandig. In hetzelfde jaar wordt het pakhuis van de zwagers A. van Stuijvenberg en M.C. Blok in het Plantsoen tot kerk verbouwd. Bij de ingebruikneming ervan, op 26 augustus 1932, spreekt ds. M. Heikoop over 1 Koningen 9:3. Op 28 januari 1970 neemt ds. C. Harinck het huidige kerkgebouw in gebruik met een preek over Johannes 6:35: 'En Jezus zeide tot hen: Ik ben het Brood des levens; die tot Mij komt, zal geenszins hongeren, en die in Mij gelooft, zal nimmermeer dorsten'. De Bethlehemkerk telt aanvankelijk 360 zitplaatsen. In de loop der jaren wordt dit aantal stapsgewijs uitgebreid tot 850. De geschiedenis van de gemeente is beschreven in 'Zijn trouw is groot' en in 'Bethlehem in het Oude Landt'. Het aantal belijdende leden bedraagt 529, het aantal doopleden 346.

Geliefde lezer, weet u wat het is om in de nood een belofte van de Heere te krijgen? Als de Heere iets belooft, is het onmogelijk om niet te geloven. Daar zorgt Hij Zelf voor, door Zijn Geest, dwars door de onmogelijkheid heen. Het laatste beetje meel en olie heeft ze gebruikt, maar de meel en de olie zijn niet verminderd. Verwonderd gaat ze God groot maken voor zoveel goed tegenover zoveel kwaad bedreven.

Als de Heere iets belooft, is het onmogelijk om niet te geloven.

De weduwe wordt dagelijks begenadigd. De weldaden des Heeren zijn elke dag nieuw. Dit heeft waarschijnlijk anderhalf tot twee jaar geduurd. Kent u ook zo'n wonderlijke tijd in uw leven, de tijd der minne? Dat u als een verloren zondaar bemoedigd werd, Gods gunst mocht ervaren, Zijn liefde mocht proeven en smaken? Kent u ook die hartelijke verbrokenheid en wonderlijke liefde? Dan is elke preek opeens raak. En ofschoon u dan nog alles mist, dat Woord kan door zijnen smaak uw hart en zinnen strelen.

'En het geschiedde na deze dingen, dat de zoon dezer vrouw, der waardin van het huis, krank werd' (vers 17). De zoon van de weduwe wordt ziek, en sterft. Alles eindigt in de dood. De weduwe schreeuwt het uit: 'Wat heb ik met u te doen, gij man Gods? Zijt gij bij mij ingekomen om mijn ongerechtigheid in gedachtenis te brengen en om mijn zoon te doden?' Het oordeel van de dood leek afgewend, want de meel en olie werden niet minder. En nu sterft haar zoon alsnog. Wat een onbegrijpelijke weg.

De raadsels en knopen vermenigvuldigen. De smart en het onbegrip voeden de weerstand tegen Gods knecht: 'Wat heb ik met u te doen, gij man Gods?' Eerst was er zoveel liefde en verwondering. Net als bij de discipelen. Wat hadden ze hun Meester liefgehad, maar toen gaf Hij Zich over in de handen van de onrechtvaardigen. Hij werd een steen des aanstoots. Ze ergerden zich aan Hem. En toen Hij vervolgens stierf aan het kruis, eindigde alles met Hem in de dood. Ze konden niets meer met alle eerder genoten weldaden. Hun Zaligmaker was gestorven en de zaligheid was daarmee ten einde.

Herkent u zo'n tijd in uw leven, dat al het gevoelige en aangename in de dood eindigde, dat er niets meer van overbleef? Weet u nog dat u de schuld daarvan zocht in de prediking? Zou het kunnen dat u nog moest leren om met alle genoten weldaden niet in het wonder van de meel en de olie te eindigen, maar in de opgestane Levensvorst?

De Naam des Heeren

Elia weet dat dit geen zaak is van doctoren of geneesmiddelen, maar een zaak van de hemel. In zijn binnenkamer roept hij de Naam des Heeren aan. Hij strekt zich driemaal over de jongen uit. Dan doet God het wonder: 'En de ziel van het kind kwam weder in hem'. Daarop roept de vrouw uit: 'Nu weet ik dit, dat gij een man Gods zijt, en dat het woord des Heeren in uw mond waarheid is'.

In de weg van het wonder heeft deze weduwe dieper mogen blikken in de almacht en genade Gods dan ooit tevoren. Ze wist wel dat ze hier het eeuwige leven niet had, maar bij het zien van haar levendgemaakte zoon werd ze overtuigd van de zalige opstanding uit de doden. Wat nut ú de opstanding van Christus uit de doden? ♦

Uit:
DE GENEZING VAN DE
BLINDE BARTIMEÛS
Theodorus van der Groe
(uitg. Den Hertog, Houten, 2020).

ZEVEN LEERREDENEN
Over LUKAS 18:35-43

Derde tekst uit Lukas 18:35-43

'En zij boodschapten hem dat Jezus de Nazaréner voorbijging. En hij riep, zeggende: Jezus, Gij Zoon Davids, ontferm U mijner!'

Lukas 18:37 en 38

Laten we nooit denken dat het Woord van Christus in de mond van een onkundig mens of een onbekeerde predikant voor ons niet gezegend kan worden. Nee, als de Heere ons geen andere middelen dan deze wil geven, moeten we daarmee tevreden zijn en niet zozeer op de persoon zien die ons de boodschap van Jezus de Nazarener brengt. Laten we zien op het Woord van Christus Zelf, dat Hij ons komt boodschappen en verkondigen. Zou het niet buitengewoon dwaas geweest zijn als de arme, blinde Bartimeüs zich niet had laten willen onderwijzen door gewone mensen uit de schare, dat Jezus de Nazarener voorbijging? Als hij zijn oren van hun boodschap had afgewend en had gewild, dat alleen de discipelen van de Heere Jezus hem dit moesten verkondigen? ►

De genezing van de blinde Bartimeüs

► Nu, zo is het hier ook: laat het Woord van Christus maar verkondigd worden, door wie het dan ook mag wezen. Als het ons maar zuiver en naar waarheid verkondigd wordt, moeten we het uit ieders mond graag aanhoren. Het is onze plicht om te doen zoals de blinde deed, dat is dat wij, als we horen dat Christus bij ons voorbijgaat, Hem ook van ganser harte ootmoedig smeken om Zijn hulp en genade. Dat wij óók tot Hem roepen: 'Heere Jezus, ontferm U mijner!' Dan komt het er niet zo op aan wie ons de boodschap van Christus heeft gebracht of Zijn Woord tot ons heeft gesproken. De heilige Paulus wilde zich daarover zeer verheugen en verblijden, als Christus maar aan de mensen gepredikt en verkondigd werd, hetzij het dan gebeurt onder 'een deksel of in der waarheid' (Filip. 1:18).

Zie, dit alles wordt ons voorgehouden en geleerd in deze boodschap van de schare aan de blinde Bartimeüs, dat Jezus van Nazareth voorbijging. Maar, er ligt ook nog iets in om op te merken tot onze nuttige lering in de bijnaam 'Nazarener' die de schare hier aan onze Zaligmaker geeft. Het was niet genoeg om de blinde te boodschappen dat Jezus hier voorbijging, nee, maar hier geven zij ook aan de Zaligmaker Zijn gewone bijnaam van 'Nazarener'. Het was bij de Joden van ouds af gebruikelijk om iemand te noemen naar het land of de plaats waar hij vandaan kwam. Zo kon men hem onderscheiden van anderen die ook dezelfde naam droegen. Dit komt vaak voor in de evangeliebeschrijvingen van het Nieuwe Testament. En zo deden de Joden ook met onze Zaligmaker, omdat Hij in het stadje Nazareth in Galilea door eenvoudige, geringe ouders was opgevoed en de Joden van mening waren dat Hij daar te Nazareth zelfs geboren was. Zijn geboorte te Bethlehem was hun tot nog toe door Gods voorzienigheid onbekend gebleven, daarom gaven zij dan in de wandelgangen aan onze Zaligmaker de naam van: Jezus, de Nazarener, zoals Hij menigmaal onder deze benaming in het Nieuwe Testament voorkomt.

► wordt vervolgd

1. De verhoging van het Lam
2. Zijn opstanding uit de doden
3. Zijn hemelvaart
4. Zijn zitten aan de rechterhand van God de Vader
5. **Zijn wederkomst in heerlijkheid**

De Bruidegom verlangt

ds. P.C. Vlot, Krabbendijke

Een bruidegom en een bruid zien uit naar de huwelijksdag. Zo ziet Immanuël uit naar Zijn grote dag. Wie in Christus geborgen is, hoeft de Rechter niet te vrezen, maar mag Hem verwachten als de Bruidegom.

Nog eenmaal richten we ons op de heerlijkheid van Immanuël. De voltooiing van Gods raad komt dichterbij. Nog nooit waren we er zo dichtbij! Er wacht nog slechts één daad: Zijn wederkomst. De laatste trap van Zijn verhoging - Zijn wederkomst - is nog niet beklommen. Deze trap vervult velen met vrees, ook onder Zijn volk, terwijl juist daarin troost ligt. Het geloofsleven is vaak zo laag, zo aards. Steeds is er weer de ontdekking: ik ben vieselijk, verkocht onder de zonde. Dát houdt buiten de troost van deze laatste trap. Er is ook een andere last. Een onverzoende echtgenoot of

echtgenote. Of kinderen die op de brede weg gaan. En wat te denken van een gemeente, die op weg is naar de Rechter. Toch is er in deze laatste trap ook troost. Voor hen die door de Geest Christus zijn ingeplant. Dan ben je een kind van God. En een kind hoort thuis. De aarde is niet het thuis van Gods kinderen. Niet alsof vreugde hier verboden is, maar het hart blijft rusteloos en onvervuld. Het verlangt. En dat verlangen wordt dieper naarmate de zonde haar sporen trekt. Maar als in het beproefd geloof de hemel zich opent en de Voorloper zichtbaar wordt, dan welt het

► De Heilige Geest stuwt de kerk naar de volle erfenis

heimwee op. Heimwee naar God, naar huis, naar Vader.

Kruiskerk

De laatste trap van Immanuëls verhoging wacht nog. Dan zal het einde zijn. De Heilige Geest stuwt de kruiskerk naar de volle erfenis. Lezer, het gaat hierbij niet alleen om wat de Kerk der eeuwen daarover op grond van Gods Woord beleden heeft, maar het gaat hier toch vooral om de noodzakelijke beléving ervan voor u. De kruisgemeente hier op aarde reist naar de Rechter. Naar de volkomen verlossing. Geloofsogen zijn onmisbaar om die troost te mogen ontvangen. Een kruimel geloof. Niet een geloof dat vroom klinkt, maar leeg blijft. Niet een geloof dat zich mengt met de wereld, maar vreemd blijft van zielsvernederings. Nee, een geloof dat weet aan de voeten van de Rechter en Redder te liggen. Zo verlangde Guido de Brès zeer naar die dag (Nederlandse Geloofsbelijdenis, art. 37). U ook? Kijk, dat is nu een geoefend geloof. Welke troost is er dan nu al?

Geen vloek meer

De levendgemaakte Kerk zal een Persoon ontmoeten. Het gaat hier over Jezus. Geen onbekende Jezus en ook geen besproken Jezus. Nee, maar Jezus, de Zoon van God, Die zij lief hebben gekregen. Zij hebben Hem leren omhelzen, midden in hun dood en droefenis. Jezus, Die zo noodzakelijk voor hen is geworden vanwege Gods eisende rechtvaardigheid. God moest in hun leven aan Zijn gerechtigheid niets te kort komen (Zondag 5). Daar blijft zielsbevindelijk alleen de vloek over! God heeft een gericht gespannen op de

vloekheuvel. Daar was de manifestatie van Gods gerechtigheid zichtbaar voor vervloekten. De Gezondene van de Vader werd daar gehangen aan een hout, als een Gevloekte. De gevloekte God komt om Zijn recht. De vloekwaardigen blijven op afstand, maar Immanuël ging onder, totdat er geen bloed meer over was. De persoonlijke toe-eigening van dit bloed is zo volstrekt noodzakelijk. Gods Geest maakt verlangend naar alleen dit reddende bloed. Als het troostend bloed drupt op het ongetrooste hart, dan stamelt het kind van God verwonderd en getroost: 'Die Zich tevoren om mijnen wil voor Gods gericht gesteld en al den vloek van mij weggenomen heeft' (Zondag 19).

Eeuwige verdoemenis

De eeuwige verhoging van Immanuël betekent ook de eeuwige verdoemenis voor al Zijn vijanden. Onverdraaglijk is het om te beseffen dat daar geliefden bij horen! Kom toch, kom toch. Weegt dit wel voldoende voor u? Waar ligt de hapering? De oplossing van uw ziel ligt in het kussen van de voeten van de vertoornde Rechter en het noodzakelijk aandeel in Christus. Lezer, belijd uw vloekwaardigheid. Bekeert u en bid om genade!

Als de laatste trap van Immanuëls verhoging is geschied, zal Hij het Koninkrijk met al de Zijnen, gekocht, gewassen en gereinigd, overdragen aan Zijn Vader. Het begon bij God in Zijn eeuwige verkiezing en het eindigt bij God. Het was ook een werkzame verkiezing, waarin verzoening noodzakelijk was en ook uitgedacht en gebracht werd. Het heilig Offerlam werd doorstoken, opdat er

betalend bloed voor God gebracht zou worden. Maar ook verlossing, die werkelijkheid werd in de gegevens van de Vader. Dan zal het einde zijn; dan zal God ten volle verheerlijkt zijn: 'Uit Hem en door Hem, en tot Hem zijn alle dingen. Hem zij de heerlijkheid tot in der eeuwigheid. Amen'.

Overwegingen

Na in totaal tien keer stilgestaan te hebben bij de vernedering en verhoging van Immanuël, kunnen we enkele lessen trekken. Allereerst is de prediking van Immanuël in Zijn vernedering en verhoging essentieel voor het genadeleven. Zie Hem niet alleen in Zijn vernedering, maar ook in Zijn verhoging. Een tweede overweging is: wie trouw blijft aan de jaarlijkse catechismusprediking - wat waren onze vaders toch wijs toen ze dit bepaalden! - wordt telkens opnieuw geleid tot het overdenken van Christus in Zijn staten.

Tot slot: hoe staat u tegenover Immanuël? Weet u van Zijn levendmakend werk, toen u dood was in zonden en misdaden? Is die geloofsband met Hem gelegd? Waar de Zoon van David troont in het hart, springen de fonteinen van vrede en blijdschap open. En wat blijft er dan van de mens over? Een arm, ellendig mens, strompelend naar het einde. Maar wél met hoop: straks zullen ze Hém zien, staande als geslacht. Juist zó hebben ze Hem uitnemend lief gekregen.

Kom lezer, hoeveel graden is de Zonder gerechtigheid in uw leven gestegen? Anderzijds, negeer het lokaas van de aarde, maar laat u toch lokken en met God verzoend worden! ♦

► slot

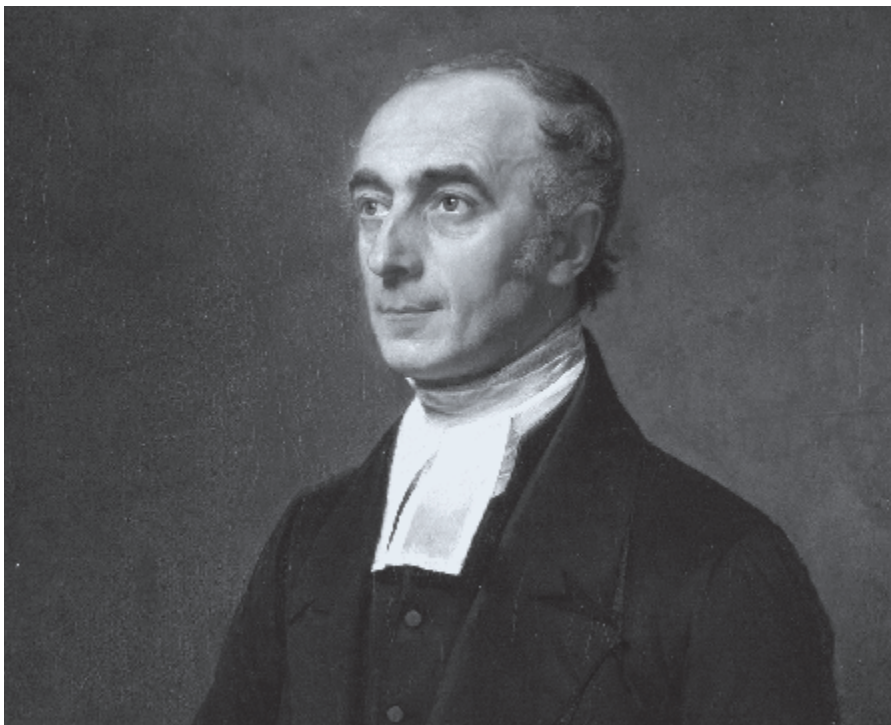
Herman Friedrich Kohlbrugge

Honderdvijftig jaar geleden heeft Kohlbrugge het tijdelijke met het eeuwige verwisseld. Een goede reden om na te denken over zijn betekenis voor kerk en theologie en hoe zijn prediking onder ons ontvangen is.

ds. G. Clements, Benthuisen

Frits Kohlbrugge werd op 15 augustus 1803 in Amsterdam geboren. Zijn vader was van Duitse afkomst, maar had zich in Nederland gevestigd en er ook zijn vrouw gevonden. Het gezin behoorde tot de Hersteld Lutherse Gemeente in Amsterdam. De sfeer thuis was ernstig. Met name zijn oma was een voorbeeld van godsvrucht en

van blijvende betekenis voor de jonge Frits. Hij ging theologie studeren. Omdat hij tijdens zijn studie nogal uitgesproken kritiek had op modernisering van kerk en theologie, verbood men hem te propageren. Dat was een grote tegenslag. Hij verhuisde naar Utrecht en promoveerde er op een studie over Psalm 45. Hij verklaarde

▶ dr. H.F. Kohlbrugge

deze psalm als een belofte van de komende Messias, wat de moderne professoren niet beviel. Toch behaalde hij in 1829 de doctorstitel, nog wel cum laude.

In 1830 vroeg hij om het lidmaatschap van de Nederlands Hervormde Gemeente te Utrecht. Men vreesde echter een conflict met een persoon met zulke uitgesproken meningen en wees het verzoek af. Ongetwijfeld een bittere zaak voor de jonge doctor. Vrienden had Kohlbrugge vooral in de kringen van het Reveil, maar omdat zij hem te weinig steunden inzake het kerklidmaatschap, verkoelde de relatie. De verwijdering verdiepte zich door de bekende kommapreek van Kohlbrugge over Romeinen 7:14. De meest aangename jaren braken voor Kohlbrugge aan in de onafhankelijke Niederländisch-Reformierte Gemeinde van Elberfeld. Hij kon er in alle rust studeren. In Nederland kreeg hij ook enig eerherstel. De laatste jaren van zijn leven waren niet gemakkelijk. Hij leed aan een oogziekte. Op 5 maart 1875 ontving hij het loon van een getrouwe dienstknecht.

Zijn betekenis

Kohlbrugge is vooral bekend vanwege de vele preken die hij heeft nagelaten. Hij was voluit dienaar des Woords. Hij verdiepte zich grondig in de Schrift, met name ook in het Oude Testament. Net als Luther zocht hij daarin vooral naar de Persoon van Christus (Joh. 5:39). Hij kon daarbij behoorlijk ver gaan in de allegorische uitleg. Zo zouden de cherubijnen op de ark Christus' menselijke en Goddelijke natuur verbeelden. Calvijn was geen voorstander van deze manier van uitleg. Het kan zo gemakkelijk leiden tot zelfbedachte uitspraken. Ondanks deze kritische kanttekening, is het te waarderen dat hij de Schriften naspeurde om Christus te verkondigen en Zijn gerechtigheid. Evenals bij Luther en Calvijn staat bij Kohlbrugge de rechtvaardiging van de goddeloze centraal. Hij was voor niets zo bang als voor de vrome, zelfgenoegzame mens, wat in zijn dagen de boventoon voerde in de prediking. 'Geen wet, geen werk, geen zelfreiniging kan u redden'. 'Uw zonden moeten op het Lam, zo zijt gij sneeuw wit in de heerlijkheid en onvergankelijkheid van Zijn Priesterschap' ('Leerredenen',

pag. 474). Wat mij betreft is dit het meest waardevolle wat wij van Kohlbrugge mogen leren.

De kommapreek

In dit licht moeten wij zijn kommapreek verstaan, waarop zoveel kritiek is gekomen. Het is een preek over Romeinen 7:14. Kohlbrugge noemde deze preek 'zijn tweede bekering'. In deze preek doet hij gedurfde uitspraken over de wet, namelijk dat de wet voor Gods kinderen een lijk is. Laten we dit vooral verstaan in het licht van heel Romeinen 7. Paulus vergelijkt daar de wet met de eerste man. De wet eist en straft. Maar nu is de wet vervuld door de tweede Man, Christus. Voor Gods kinderen is de wet dus gestorven, een lijk. En dan volgt de bekende uitspraak: 'Werp uw heilighedskrukken weg, verre van u weg, ge komt er de berg Sion niet mee op'.

Ds. G.H. Kersten

Ds. G.H. Kersten legde terecht een kritische vinger bij dit soort heftige uitspraken ("Dogmatiek" II, pag. 213-214). Mag je zo wel spreken over de heiligmaking? De wet is toch een regel der dankbaarheid? Volgens Kersten gingen vooral de leerlingen, de zogenaamde Neo-Kohlbruggianen, te ver in de miskenning van de dadelijke heiligmaking. De ware ontdekking leert anders, schrijft Kersten. Daarin is wel steeds meer een kennen dat in ons, dat is in ons vlees, geen goed woont. Maar ook een gebracht worden in Christus, om in Hem geheiligd te worden, zeggende: 'Ik ben zwart doch liefelijk' (Hoogl. 1:5). Kersten sluit zijn korte commentaar af met een verwijzing naar Paulus. Ook hij had geleerd dat in hem, dat is in zijn vlees geen goed woont. Enerzijds klaagde Paulus: 'Ik ellendig mens, wie zal mij verlossen van het lichaam des doods'. Maar anderzijds was het: 'Ik dank God door Jezus Christus onze Heere'.

Samenvattend mogen wij in Kohlbrugge waarderen dat hij inging tegen de zelfgenoegzame tijdgeest en de 'rechtvaardiging van de goddeloze' weer in Bijbels licht stelde. In dat licht verstaan wij ook de heftige uitspraken over de heiligmaking. 'Want zonder Mij kunt gij niets doen' (Joh. 15:5). ♦

Gebed des zondags na de eerste predicatie (2)

ds. J. de Kok, Sint-Annaland

Opnieuw kijken we naar het liturgische gebed na de predicatie. In de vorige aflevering zagen we dat de bidder eerst in het algemeen bidt. Daarna komen de plaatselijke noden en zorgen aan de orde. Welke noemt het formuliergebed?

Allereerst wordt gebeden voor de armen. Let wel: voor degenen 'die Gij kastijdt met armoede...'. Denk hier nog maar eens over na. Na de armen worden (tot onze verwondering) de gevangenen genoemd. Hoe gemakkelijk vergeten wij deze mensen. Alhoewel... vergeten..., het is toch hun eigen schuld dat ze in de gevangenis zitten? Laten ze hun verdiende straf maar uitzitten! En toch beveelt de Heere ons: 'Gedenkt der gevangenen, alsof gij mede gevangen waart' (Hebr. 13:3). Ja, wat zegt de Heere tegen de gezaligden? 'Ik was naakt, en gij hebt Mij gekleed; Ik ben krank geweest, en gij hebt Mij bezocht; Ik was in de gevangenis, en gij zijt tot Mij gekomen' (Matth. 25:36).

Nu komen de zieken pas aan de beurt. Niet alleen wordt om hun beterschap gevraagd, maar ook 'of de kastijding hun diene tot erkenning hunner zonden, en betering huns levens'. Even een vraagje tussendoor: hoe zou u het vinden als dit voor u gevraagd werd in het openbare gebed? Hoe kijkt u aan tegen de tegenspoed in uw leven? De Heere bestuurt alle dingen in ons leven opdat we zouden vrezen voor Zijn aangezicht (Pred. 3:14).

Niet alleen de lichamelijke ziekten worden aan de Heere voorgelegd, ook de psychisch zieke mensen ('aanvechting naar den geestes'). O, laten we deze mensen ook niet vergeten! Ja, mag ik het iets breder trekken? Denken wij ook aan degene die om

deze mensen heen staan? Die vaak niet weten hoe ze met hun geliefde moeten omgaan?

Vervolgens komen aan de beurt de vrouwen in de gemeente die een kind verwachten. Er wordt gebeden of de Heere hun leven wil sparen als de barensnood komt. Ook wordt er gevraagd of de 'kranke kraamvrouwen' opgericht mogen worden. Het gebed na de predicatie eindigt met een gebed om bescherming en bewaring. Allereerst voor degenen die op reis zijn. De vakantiegangers...? Nee, zij 'die uitgegaan zijn tot bevordering van de Kerk'. Wie zijn dat? We moeten hier denken aan het werk van zending en evangelisatie en alles wat daarmee te maken heeft. Vervolgens wordt er gevraagd om een zegen voor de vrucht des lands, een zegen over het Goddelijk beroep. En waarom wil de bidder een zegen? Ach, dan zijn er inkomsten die bevorderlijk zijn tot het eeuwige leven. Tegelijkertijd ziet de bidder dat er op dat gebied zoveel verleidingen en aanvechtingen zijn en bidt hij om 'in het geloof strijdend te mogen overwinnen'.

Het gebed na de predicatie sluit af met het Onze Vader en de Geloofsbelijdenis.

Beste lezer(es), ik weet niet hoe het u vergaat met het lezen van deze woorden. Wat bidden wij dan vaak aardsgezind. Zou dat niet komen omdat we ook zo wereldsgezind zijn? ♦

► wordt vervolgd

Pink, principieel christen zijn

G.B.P. van der Wulp, Dordrecht

‘Het boek “Een waar geloof” heeft een grote actuele waarde. In een tijd waarin mensen uit de reformatorische kring toenemend belangstelling lijken te krijgen voor een theologie die vaak ‘evangelisch’ genoemd wordt, maar die in de praktijk soms arminiaans blijkt te zijn, is het nuttig een boek te lezen van iemand die dit fenomeen van binnenuit kende en die haar prediking en boodschap tot op de bodem geanalyseerd heeft’.

► A.W. Pink

Deze waarderende woorden zijn te lezen in de Inleiding van het boek “Een waar geloof”, van A.W. Pink (uitg. De Groot Goudriaan, 2007.) Pink leefde van 1886 tot 1952. Hij werd in Engeland geboren. In zijn tienerjaren sloot hij zich aan bij theosofen (Oosterse religie verwant aan het boeddhisme). Na zijn bekering in 1908 werd Pink van arminiaan langzamerhand een overtuigd calvinist. Pink diende als predikant verschillende gemeenten in de Verenigde Staten en een gemeente in Australië. Na verschillende afwijzingen zag Pink voor zichzelf geen taak meer binnen de kerk. Hij vestigde zich op het eiland Lewis in Schotland, waar hij zich toeweedde op het schrijven. Biograaf dr. R.P. Belcher typeerde

hem als ‘born to write’ (‘geboren om te schrijven’).

Tijdens zijn leven schreef Pink maandelijks zijn blad ‘Studies in the Scriptures’. Pas na zijn dood verschenen zijn studies in boekvorm. Pink combineert Schriftuurlijke diepgang met pastorale bewogenheid. Zijn boeken zijn vertaald in het Spaans, Duits en Nederlands. Een geliefd boek van Pink is “Het spreken van de Borg op Golgotha”.

Pink als prediker

Het eerste wat opvalt in Pinks geschriften is het peilen van het geestelijk klimaat in zijn dagen. Hij omschrijft het als: dor, doods, onevenwichtig en oppervlakkig. In “Een waar geloof” wijst Pink dringend op de noodzaak van een evenwichtige prediking en legt hij ook de vinger bij een gefundeerd en doorleefd geloof.

Pink was predikant in de Verenigde Staten aan het begin van de twintigste eeuw. Tijdens massabijeenkomsten werden jongeren opgeroepen een keuze te maken voor Jezus. Pink waarschuwt hiertegen en schrijft over de noodzaak van bekering én berouw. Pink schreef in 1918 een boek met als titel “Gods soevereiniteit”. Deze eigenschap van God kreeg een centrale plek in Pinks denken. Het boek beleefde na zijn dood vele herdrukken.

Pink leefde een Schriftuurlijk christendom voor. Hij las de hele Bijbel. Hij laafde zich aan de geschriften van de reformatoren en de puriteinen. Lezen wij het oude goud ook? Het diende als voeding voor zijn ziel en voedsel voor zijn studies. Pink leefde zeer eenvoudig. Hij leefde met en uit zijn Bijbel en koesterde een gewerkt én beproefd vertrouwen op God. Het was zijn liefste bezigheid Gods Woord te onderzoeken. Herkennen we dat? Aan zijn eenvoud moeten wij ons toetsen en aan zijn godsvrucht mogen wij ons wel spiegelen.

Inhoud van de leergang Pink

In een leergang van de Cursus Godsdienstonderwijs behandelen we in vijf avonden zijn leven en werk. Vooral de boeken die vertaald zijn in het Nederlands komen aan bod. Zaken die de revue passeren zijn:

1. **De noodzaak van een waar geloof.** Als leerling van de puriteinen gaat Pink in gesprek met de lezer. Hij delft vele schatten op uit het Woord met als uitgangspunt: ‘Geen enkel Bijbelvers geeft zijn betekenis prijs aan luie mensen’ (“Een waar geloof”, blz. 63).
2. **De noodzaak van een vurig gebedsleven.** In “Zie hij bidt” staan de gebeden van de apostelen centraal. Wat is het geheim van hun gebeden? Dat zij wortelen in de Schriften.
3. **De noodzaak van een leven met en vanuit de Schriften.** In “Gees- telijk nut uit het Woord” wijst Pink vanuit verschillende invalshoeken op de Christus der Schriften. *‘De diepgang en het inzicht in zowel de Schrift als het menselijk hart maken dat hij geschaard kan worden onder de grote theologen uit de kerkgeschiedenis’* (“Een waar geloof”, blz. 13). ♦

► slot

Pijlen snijden aan de Boezemsingel

Redactie De Saambinder

▶ ds. A. Schot

Ds. G. Clements, sinds 2020 rector van de Theologische School, hoopt in juni de leeftijd van 70 jaar te bereiken. Daarmee zal hij zijn taak als rector neerleggen. In zijn plaats heeft het curatorium van de Theologische School ds. A. Schot tot rector benoemd. Vier vragen aan de nieuwe rector.

Aan de Theologische School worden mensen 'bekwaam gemaakt om anderen te leren'. Op welke manier wordt aan deze Schriftuurlijke eis vormgegeven?

'Bekend is de uitspraak van Calvijn: 'Stuur mij maar hout, ik zal er wel pijlen uit snijden'. Nu wil ik ons niet met Calvijn vergelijken, maar we hebben wel hetzelfde verlangen. Voor Calvijn was prediken uitleggen en toepassen van Gods Woord. Zijn eigen preken laten dat zien. In die lijn proberen wij op de Theologische School onze studenten te bekwaamen om Gods Woord te kunnen exegetiseren en daaruit verantwoorde toepassingen te maken. We houden daarbij rekening met de vooropleiding en de onderscheiden gaven die onze studenten hebben. Het predikambt brengt natuurlijk meer met zich mee dan preken. Ik denk dat we mogen zeggen dat we een gedegen en doelgerichte en praktische opleiding hebben, die geen certificatie heeft, maar wel voldoet aan de eisen die de kerk stelt. Tegelijk beseffen we dat wij de studenten niet preken kunnen leren. Wij proberen ambachtelijke vaardigheden bij te brengen, maar de bekwaamheid kan alleen van de Heilige Geest verkregen worden'.

Onze predikantenopleiding staat in een tijd die voor de kerk niet eenvoudig is. Wat is uw visie op de predikantenopleiding anno 2025?

Wat moeten studenten leren, wat wil de school hen bijbrengen?

'Het is zeker niet eenvoudig. Het is kenmerkend voor onze tijd dat iedereen er wat van vindt. Onze studenten zijn ook kwetsbaar, omdat men hen soms voor een karretje wil spannen of in een hokje wil plaatsen. Maar in het rumoer van onze tijd biedt de school een vertrouwde omgeving. Dat zullen al onze studenten beamen. We proberen er voor hen te zijn en hun een gereedschapskistje mee te geven waar ze straks in de praktijk gebruik van kunnen maken. Vanuit de liefde tot de kring der gemeenten hopen we dat ze straks in staat zijn om in het gehele kerkverband te kunnen dienen. Zelf mocht ik ruim dertig jaar geleden de opleiding aan de Boezemsingel starten. De tijd heeft niet stilgestaan. De opleiding heeft ook een ontwikkeling doorgemaakt. Natuurlijk zijn de hoofdzaken niet veranderd. Maar om enkele dingen te noemen: de (digitale) hulpmiddelen bieden meer mogelijkheden om Gods Woord te onderzoeken en dat vraagt vaardigheden. We proberen in de vorming rekening te houden met het feit dat een predikant leiding moet gaan geven aan een kerkenraad en daarin zelf soms extra toerusting nodig heeft. Het kerkrecht vraagt ook specifieke aandacht, zodat actuele casussen worden besproken. Het pastoraat in deze tijd stelt bepaalde eisen, waarvoor vorming nodig is. Het predikantschap is

veelomvattend. Wie zou er zonder roeping aan durven beginnen?'

Wij hebben een Theologische School. Sommigen vinden dat de school moet uitgroeien tot een hogeschool of een universiteit. Hoe ziet u dat?

'Wie een universitair niveau vereist, sluit velen uit van het predikambt. Dit lijkt mij niet Bijbels. Denk aan de profeet Amos en aan de eenvoudige Galileeërs die Christus riep. Dat neemt niet weg dat wij hoge eisen stellen aan de totstandkoming van een preek. Het gaat niet om beweeglijke woorden der menselijke wijsheid, maar om de 'zin en mening' van de Heilige Geest. Men hoeft niet universitair geschoold te zijn om dat gelijknamige en waardevolle boek van ds. A. Moerkerken zich eigen te maken. Iemand moet wel bekwaam zijn om anderen te leren'.

U heeft al een volle agenda. Kan dit er nog bij? Of gaat u wellicht wat anders afstoten?

'Nee, dit kan er niet bij. Dat vind ik niet verantwoord naar mijn gezin en de kerkenraad en gemeente van Nunspeet toe. Het rectoraat dient serieus genomen te worden. Ik moet prioriteiten stellen. Dit heeft ertoe geleid dat ik het deputaatschap van Israël met ingang van de nieuwe synodeperiode ga verlaten als voorzitter en deputaat. Dat gaat me echt aan het hart. In de ruim achterliggende 20 jaren is Israël een stukje van mijn leven geworden. Maar ik beseef dat het werk wel doorgaat. Ik waardeer dat de kerkenraad van Nunspeet mij al die jaren in de gelegenheid heeft gesteld om ook het grote geheel van de Gereformeerde Gemeenten te mogen dienen. Dit is ook een stukje erfenis dat de Nunspeetse ouderling J.T. van den Berg heeft nagelaten'. ♦

Savonarola en twee brandstapels

ds. C.J. Meeuse, Arnhem

Girolamo Savonarola was van 1494 tot 1498 als dominicaan de machtigste man in de republiek Florence (Italië). In zijn jeugd was hij door zijn grootvader, die arts was, opgevoed met een strenge moraal.

Als jongen van twintig schreef Savonarola al tegen het zedelijk verval van zijn tijd en beschuldigde hij de kerk van hoogmoed en misbruiken. Hij koesterde een heimwee naar het vroege christendom en trad toe tot de Orde van de Dominicanen. Daar werden de kloosterregels streng gehandhaafd. Hij ging theologie studeren en werd tot priester gewijd. Savonarola kwam in het klooster San Marco in Florence, waar hij als lector in de theologie veel waardering kreeg. Hij gaf les over de Apocalyps en hield vastenmeditaties. Daarin riep hij de kerk op zich te hervormen en te vernieuwen. Hij hield indrukwekkende boetpreken en preekte zo hartstochtelijk en indringend over het laatste oordeel dat de San Marcokerk te klein was.

Immoreel gedrag

Savonarola raakte steeds meer gedesillusioneerd in de leiding van de kerk. Het immorele gedrag en de zedeloosheid van kerkelijke hoogwaardigheidsbekleders, de verkoop van aflaten, het schenden van het celibaat en de corruptie van de Vaticaanse curie zag hij als grote zonden. Hij richtte zich steeds meer op de Bijbel en de kerkvaders. Savonarola had veel invloed op de lagere middenklasse. Hij was niet

zozeer een reformerend theoloog, maar hij streefde naar een moreel en praktisch goed handelen. Hij was aanvankelijk een beschermeling van Lorenzo de Medici, een bekend patroon van kunstenaars en artiesten van de Renaissance, die hem op zijn sterfbed als biechtvader vroeg. Toch kwam er al gauw een blijvende breuk met deze familie.

Savonarola werd de machtigste man in de stad. Hij beschouwde Florence als de stad Gods, van waaruit heel Italië, ook de kerk, zou worden hervormd. Fel keerde hij zich tegen de weelde van de Renaissance, waar de

kerk volop aan meedeed. In de carnavaltijd van 1497 riep Savonarola de mensen van Florence op om alle ijdelheden (sieraden, schilderstukken, feestkleding, pruiken, speelkaarten en speeltafels) te verbranden. Daar werd breed gevolg aan gegeven, vooral veel jongeren hielpen bij het ophalen van dit alles. Alles werd verbrand in 'een vreugdevuur van de ijdelheden'.

Rode hoed

Savonarola raakte in conflict met paus Alexander VI. Deze bood hem eerst de waardigheid van kardinaal aan, waarop Savonarola zei: 'De rode kardinaalshoed? Ik verkies liever een hoed van bloed'. Na dreiging met excommunicatie volgde een preekverbod, maar Savonarola's populariteit bleef groeien. Op weg naar de Dom te Florence omstuwden hem grote groepen jongelui, zodat hij veilig binnen kon komen.

Hij vond dat de toekomst van de kerk in de handen van kinderen en jonge mensen lag, want ouderen wilden hem slechts ombrengen. Tegen de paus, de vrienden van de familie de Medici, Jezuïeten en de Franciscaners was hij echter niet opgewassen. Zijn vonnis, de dood op de brandstapel, werd op grond van diverse beschuldigingen uitgevoerd op de dag vóór Hemelvaart, woensdag 23 mei 1498. Zijn vijanden hadden het vuur zo hoog opgepookt dat er nog geen resten van zijn lichaam over waren om als relieken te gaan dienen. Men gooiden de as in de Arno.

In een laatste geschrift, over Psalm 51, vraagt Savonarola God om vergeving voor het feit dat hij onder de druk van martelingen bezweken was en misdaden had bekend waaraan hij onschuldig was.

Savonarola wordt met John Wycliffe en Johannes Hus wel tot de voorlopers van de Reformatie gerekend, maar dat is niet terecht.

Hij bleef trouw aan de rooms-katholieke leer en bestreed slechts de uitpattingen ervan. Wel is indrukwekkend dat veel jongeren achter hem bleven staan en samen met hem de ijdelheid van zijn tijd bestreden. Dat mag de jeugd ook nu nog doen. ♦

► De San Marcokerk te Florence.

Zijn trouw en goedheid

Kerkenraad Utrecht

Zondag 25 mei is het honderd jaar geleden dat de Gereformeerde Gemeente Utrecht werd geïnstitueerd. Een moment om de trouw en goedheid van de Heere te gedenken: 'Zijn trouw en waarheid houdt haar kracht tot in het laatste nageslacht'.

Voor het eerst wordt de gemeente van Utrecht vermeld in notulen van 11 september 1923 van de classis Amsterdam van de Gereformeerde Gemeenten: 'Zeist deelt mede dat Utrecht, waar twintig manslidmaten en evenveel of meer vrouwen leden zijn, een zelfstandige openbaring wenst te worden. De classis benoemt ds. Roelofsen als consulent van Utrecht en draagt aan zijn eerwaarde op om de kerk aldaar te institueren'.

Op maandag 25 mei 1925, Tweede Pinksterdag, vindt de instituering plaats. De gemeente komt dan samen in een gehuurd zaaltje aan de Zandhofsestraat. In 1930 maakt de gemeente de overstap naar een kerkgebouw aan de Boothstraat. Enkele decennia later wordt ook deze kerk te klein en vindt de gemeente uiteindelijk in 1967 onderdak in de van oorsprong gereformeerde Westerkerk. Op dit moment komt de gemeente samen in de Nieuwe Westerkerk, een nieuw

kerkgebouw in Utrecht Leidsche Rijn dat in 2019 in gebruik werd genomen.

Kerkzegel

Een bijzonder hoogtepunt was de komst van kandidaat M. Heikoop als eerste predikant van de gemeente, in 1929. Zijn intredetekst was 1 Korinthe 2:2: 'Want ik heb niet voorgenomen iets te weten onder u, dan Jezus Christus en Dien gekruisigd'. Deze tekst is nog altijd terug te vinden op het kerkzegel. De gemeente is gestempeld door een prediking waarin Christus centraal staat, Schriftuurlijk en bevindelijk, waarin de tonen van zonde en genade klinken.

De honderdjarige geschiedenis van de Gereformeerde Gemeente in de Domstad vormt slechts een klein stukje van een rijke kerkgeschiedenis van de stad Utrecht. Het standbeeld van Willibrord op het Janskerkhof herinnert ons aan de komst van het Evangelie. En natuurlijk kan de naam van Voetius

niet ongenoemd blijven. Zo weet de gemeente zich verbonden met de Kerk der eeuwen, ook in onze eigen stad. Tegelijk vertelt de geschiedenis van de afgelopen honderd jaar ook een ander verhaal. De vele kerkgebouwen en kerktorens in Utrecht vormen stille getuigen van het christelijke verleden van de stad. Echter, de afgelopen eeuw sloeg secularisatie en godsverduistering toe. Misschien is ons oude kerkgebouw, de Westerkerk, waarin ook de Generale Synode een lange tijd vergaderde, wel een treffend symbool hiervan. Het is herkenbaar als kerkgebouw, maar is nu restaurant en hotel.

Naast de vreugde en dankbaarheid over Gods goedheid en trouw, voelen we ook de leegte en verlorenheid van veel mensen om ons heen. En toch mag het Woord van de Heere klinken in de stad. Een wonder van Gods hand. Psalm 78 roept ons op om Gods daden niet te vergeten, maar de loffelijkheden des Heeren te vertellen, juist ook aan de volgende generatie 'opdat zij hun hoop op God zouden stellen'. Die daden van de Heere zijn er ook geweest in het verleden van de gemeente tot op vandaag. Daarbij gaat het niet om allerlei opzienbarende verhalen, maar om, zoals oud-predikant ds. C. Harinck aangeeft in het interview in de jubileumuitgave, 'het grote werk van God in de gebroken levens van zondaren'.

Er loopt een lijn van Willibrord naar vandaag. Nog altijd is er een kerk in Utrecht. We zien in de geschiedenis de hand van de Heere. Hij leidt Zijn Kerk. Hij bracht het Evangelie naar ons land en naar onze stad en Hij waakte over Zijn Kerk, alle eeuwen door, naar Zijn belofte (Matth. 28:20). Hem alleen zij alle eer! ♦

▶ De oude Westerkerk.

▶ De Nieuwe Westerkerk.

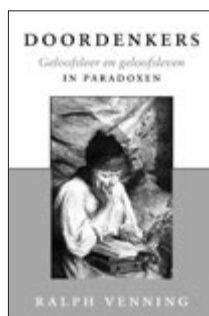
Doordenkers; geloofsleer en geloofsleven in paradoxen

uitg. De Banier

140 blz., € 13,95

Er zijn boeken waar je uren in kunt blijven lezen, maar daar hoort het kleine boekje "Doordenkers" niet bij. Elke dag een bladzijde is al genoeg. Dit boekje bevat meer dan tweehonderd kernachtige uitdrukkingen over het geloof, bijeen gesprokkeld uit het boek

"Orthodox Paradoxes" van de Engelse puritein Ralph Venning. Het boekje is vertaald door Evert-Jan Brouwer, die enkele jaren geleden al eens een wintercursus van de Stichting Studie Nadere Reformatie verzorgde over Venning. Venning werd in christelijk Nederland enkele jaren geleden vooral bekend door zijn prachtige boek "Leren op de school van Christus", over de standen in het genadeleven.

"Orthodox Paradoxes" is een samenvatting van de gereformeerde theologie en van het bevindelijke leven, schrijft Brouwer in een inleidend woord. Venning schreef het in de vorm van paradoxen, schijnbare tegenstrijdigheden. 'Telkens worden twee dingen genoemd die op het eerste gezicht niet met elkaar rijmen, maar na dieper nadenken wel - ook al doorgronden we het daarmee nog niet altijd. Paradoxen. Geen lange theologische verhandelingen dus'. Is het geen versimpeling van de werkelijkheid om de geloofsleer samen te vatten in korte uitspraken? Dat zou toch kunnen! Venning schreef er zelf dit over: 'Als de Geest van God Zich bij u voegt in het lezen, dan geloof ik dat met twee of drie regels voor u duidelijk wordt wat met vele bladzijden, ja, met hele boekdelen onder een sluier bedekt bleef. Als dat waar zal blijken, geef dan eer aan God in Christus voor uzelf en bid voor mij'.

Dan nog twee van die doordenkers, over de bidder en zijn gebedsleven: 'Hij gelooft dat hij met zijn gebeden niets kan verdienen, maar toch hoeft hij er niet op te rekenen ergens van te zullen genieten waar hij niet eerst om gebeden heeft'. En: 'Hij gelooft dat God altijd zijn gebeden hoort, maar staat vaak op van het gebed zonder datgene waar hij om gebeden heeft'. Wie het vatten kan, die vatte het.

J. van 't Hul, Lieren

Eerlijk en met orde?

Kerkelijke tuchtprocedure in rechtsvergelijkend perspectief

Auke Dijkstra

uitg. Summum; 211 blz.; € 39,99

Het kan niet missen, een boek met als titel "Eerlijk en met orde?" gaat over het kerkrecht. En zo is het. Vorig jaar promoveerde Auke Dijkstra, lid van onze gemeente in Tricht-Geldermalsen, op een kerkrechtelijk proefschrift dat deze titel meekreeg. Later dat jaar

verscheen het in een keurige uitgave bij uitgeverij Summum. De lezer moet er natuurlijk rekening mee houden dat dit een wetenschappelijke studie is. Maar, deze is zo ingericht en zo geschreven dat hij voor een geïnteresseerde ambtsdrager of gemeentelid goed te lezen is.

Waar gaat het Dijkstra, van beroep advocaat ondernemersrecht, om? Met zijn proefschrift wil hij de bezinning op het

kerkrecht stimuleren door het te vergelijken met het wereldlijke recht. Dijkstra doet dat op een bescheiden en sympathieke manier, hij legt het kerkrecht niet langs de liniaal van het wereldlijk recht. Dat kan ook niet, want kerkrecht en wereldlijk recht liggen niet in elkaars verlengde. Kerkelijke tucht bijvoorbeeld is gericht op het herstel van verhoudingen, verlangt naar schuldbelijdenis en verzoening met God. Ook heeft de tucht het herstel van onderlinge verhoudingen op het oog. En dus is de belangrijkste bron van het kerkrecht de Bijbel.

Tegelijkertijd treffen we in het wereldlijke recht, door Gods goedheid, ook wijsheid aan die nuttig kan zijn voor het kerkrecht. Daar komt bij dat algemene rechtsbeginselen een verband hebben met Bijbels onderwijs. Denk aan het horen van beide partijen en het objectief oordelen over zaken.

Welnu, met deze intentie let Dijkstra in het bijzonder op de positie van de klager, de samenstelling van oordelende instanties, de openbaarheid van een zaak, het feitenonderzoek en het zoeken naar bewijs. In het korte bestek van deze bespreking is het niet mogelijk om al deze punten langs te lopen. Ongetwijfeld zal bijvoorbeeld het deputaatschap kerkrecht de studie met belangstelling lezen, maar zij is ook nuttig voor kerkenraden.

ds. J.M.D. de Heer, Rotterdam

Kerknieuws

IN MEMORIAM MEVROUW S. VERGUNST-TREUR (99)

Deze week bereikte ons het ontroerende bericht dat op 13 mei is overleden mevrouw S. Vergunst-Treur, in de leeftijd van 99 jaar. Zij is bijna 44 jaar de weduwe geweest van wijlen ds. A. Vergunst. Op het moment van dit schrijven moet de rouwdienst nog plaatsvinden in het kerkgebouw van de Netherlands Reformed Congregation van Kalamazoo. Daarna zal de begrafenis plaatsvinden in Rotterdam.

Vanaf deze plaats willen wij de familie Vergunst van harte condoleren met dit grote verlies. Zij hebben hun geliefde moeder vele jaren langer bij zich mogen hebben dan hun onvergetelijke vader. Velen van de oudere generatie zullen zich het onverwachte overlijden van ds. Vergunst nog goed herinneren. Mevrouw Vergunst was, naar mijn bescheiden

mening, geen *bijzonder* mens, wel een *begenadigd* mens. En dat zegt toch alles in het licht van de eeuwigheid? Ze heeft kracht van de grote Kruisdrager ontvangen om haar kruisen te dragen. Veel sprak ze over haar man, maar we hebben haar ook horen getuigen van de hoop die in haar was. De God aller genade ontferme Zich over haar talrijk nageslacht. We lazen in de 'obituary' (een soort In Memoriam dat hier als rouwbrief wordt beschouwd) dat er naast de kinderen en aangetrouwde kinderen ook 40 kleinkinderen en 81 achterkleinkinderen zijn, die ze alle bij naam kende. We bevelen hun allen de Verbondsgod van het voorgeslacht van harte aan.

ds. H. Hofman, Grand Rapids

BEROEPINGSWERK

BEROEPEN

te Kapelle-Biezelinge,
ds. J. van Rijswijk te Oud-Beijerland.

BEDANKT

voor Alblasserdam,
ds. G.W.S. Mulder te Ridderkerk;
voor Ridderkerk-Slikkerveer,
ds. B. Labee te Veenendaal;
voor Kalamazoo (Michigan, VS),
ds. P.C. Vlot te Krabbendijke.

MEDEDELING CURATORIUM

Als de Heere het geeft, hoopt onze rector, ds. G. Clements, in juni 2025 de 70-jarige leeftijd te bereiken. In verband daarmee hoopt hij zijn taak als rector aan het einde van dit schooljaar neer te leggen. We zijn hem erkentelijk voor de vele arbeid die hij voor onze school mocht verrichten. In zijn plaats heeft het Curatorium ds. A. Schot tot rector benoemd, die deze taak vanaf het begin van het nieuwe schooljaar hoopt te gaan vervullen. We wensen hem daarbij Gods zegen toe.

Namens het Curatorium
van de Theologische School,
ds. A. Schreuder, voorzitter
ds. G. van Manen, secretaris

PREEKBEURTEN

DS. A.B. VAN DER HEIDEN

Recent hebben zich bij mij enkele gezondheidsproblemen voorgedaan. Deze zijn van cardiologische aard. In de

komende weken zal nader onderzoek plaatsvinden. We hopen dat daarop behandeling mogelijk is. Gezien deze omstandigheden en het feit dat ik, zo de Heere wil, in juli 82 jaar hoop te worden, verzoek ik de broeders preekregelaars mij niet te benaderen voor nieuwe preekbeurten. Indien mijn gezondheid het toelaat, neem ik zelf contact met u op voor verdere afspraken. Reeds geplande preekbeurten hoop ik, zo de Heere het geeft, te mogen vervullen. Met een hartelijke broedergroet,

ds. A.B. van der Heiden

PINKSTEREN 2025

'... want een iegelijk hoorde hen in zijn eigen taal spreken' (Hand. 2:6b).

Vervuld met de Heilige Geest beginnen de apostelen op het Pinksterfeest in allerlei talen te spreken. Door Gods genade komen er die dag drieduizend mensen tot bekering. Het zijn mensen die vanuit allerlei landen en landstreken naar Jeruzalem waren gekomen. Door Gods genade werden ze gewillig gemaakt, ze namen de woorden van de apostelen gaarne aan, werden gedoopt, en keerden ook weer terug naar de plaatsen waar ze woonden. Het was het begin van de brede verspreiding van Gods Woord onder de heidenen. Het Borgwerk van Christus was immers niet alleen voor Israël: 'Ik heb U ook gegeven tot een Licht der heidenen, om Mijn heil te

zijn tot aan het einde der aarde' (Jes. 49:6b). Tot op de dag van vandaag houdt de kerk zich bezig met Christus' opdracht om het Evangelie te brengen bij de onbereikten. Wist u dat dit anno 2025 om ruim drie miljard medemensen gaat, die nog nooit die blijde boodschap hebben gehoord?

Uit ons kerkverband zijn in het afgelopen jaar opnieuw meerdere werkers benoemd, in opleiding gegaan en uitgezonden. Het gaat om werkers voor de bekende zendingsvelden, het nieuwe veld Japan en voor de gesloten gebieden. Het totaal aantal uitgezonden werkers stijgt en dat stemt tot dankbaarheid. Tegelijkertijd brengt dit ook meer financiële lasten met zich mee. Naast uw onmisbare gebeden bevelen we daarom de Pinkstercollecte voor de zending van harte aan in uw milddadigheid.

ds. G.W.S. Mulder,
voorzitter deputaatschap zending

DRINGENDE OPROEP: VRIJWILLIGERS KINDERCRCÈCHE ZENDINGSdag

Voor de kindercrèche tijdens de zendingsdag op zaterdag 21 juni zijn nog slechts tien vrijwilligers aangemeld. Dat is veel te weinig voor de vele kinderen die we er altijd begroeten. Wie komt ook helpen? We zien uw of jouw aanmelding heel graag binnenkomen. Ga naar www.zendingsdag.nl en kies voor 'Aanmelden vrijwilligers'.

VERSCHIJNING KERKELIJK JAARBOEK 2025

Het Kerkelijk Jaarboek 2025 verschijnt 5 juni. In het kader van de AVG-wetgeving is deze uitgave alleen verkrijgbaar voor (doop)leden van de Gereformeerde

Gemeenten. De uitgave is te koop via:

- De Zendingsdag (21 juni in Gorinchem, betaling ter plekke contant, via QR-code of per pin)
- www.kerkelijkdienstverlening.nl/producten of tel. 0348-489900.

De kosten bedragen € 11,- per stuk (excl. verzendkosten).

Berichten

VOGG-CURSUS BEGELEIDING SAMENZANG

De Vereniging van Organisten van de Gereformeerde Gemeenten (VOGG) organiseert een cursus 'Begeleiding samenzang'. Begeleiden is niet alleen maar 'versjes begeleiden', maar ook inleiden, de verzen begeleiden en eventueel uitleiden, kortom: de gemeentezang leiden. Wilt u als organist uw kennis en vaardigheden verbreden ten gunste van de gemeentezang? De Cursus Kerkelijk Orgelspel van de VOGG biedt van september tot en met november daarvoor de mogelijkheid door het geven van drie modules Koraalspel. Voor meer info: vogg.nu/opleidingen/algemene-info-cko, of tel. 06-55877339.

VOGG-EXCURSIE

Op dinsdag 10 juni organiseert de afdeling West van de VOGG een excursie naar het orgel van de Geref. Gemeente van Moerkapelle (Kerkstraat 14). Na een demonstratie is er gelegenheid het orgel zelf te bespelen. De avond begint om 19.30 uur. Iedereen is welkom.

STICHTING ISMAËL BELEGT BUSINESS EVENT

Stichting Ismaël organiseert op dinsdag 27 mei (vanaf 16.30 uur) een Business event voor ondernemers (incl. buffet). Locatie: Dayseaday, Texelstroom 7, Urk. Ds. W. Visscher verzorgt de

opening. De bijeenkomst geeft een impressie van het werk van de stichting in de Arabische wereld. Aanmelden via www.stichting-ismael.nl/ondernemers-urk

FIETSTOCHTEN OP HEMELVAARTSDAG

Scherpenisse - Op Hemelvaartsdag, 29 mei, wordt 's middags rond Scherpenisse een fietspuzzeltocht gehouden. De opbrengst is voor het zendingswerk in Cambodja. Inschrijven kan tussen 14.15 en 15.00 uur op het kerkplein van de Geref. Gemeente (Noordstraat 30). De kosten zijn € 5,- p.p., max. € 25,- per gezin (excl. diner). Alleen contant betalen. Vanaf 16.30 uur is er op een stopplaats een diner in Cambodjaanse stijl. **Stolwijk** - Op Hemelvaartsdag, 29 mei, organiseert de PZC van Stolwijk een fietstocht door de Krimpenerwaard t.b.v. de ZGG. Er is een route van 25 kilometer, plus een route voor E-bikes (50 kilometer). Startpunt: Geref. Gemeente, Tentweg 14; inschrijven: tussen 14.00 en 15.00 uur; kosten: € 5,- p.p., max. € 15,- per gezin. Onderweg is een rustpunt waar iets genuttigd kan worden, bijdrage hiervoor is niet verplicht, maar is hartelijk welkom.

VERKOPINGEN

Nieuw-Beijerland - Op zaterdag 24 mei (10.00-15.00 uur) wordt er een voorjaarsfair gehouden op het

terrein van De Kandelaar, Dorpsgaard 1 te Nieuw-Beijerland. De opbrengst is voor het deputaatschap Israël en In de Gouwstraat.

Rhenen - De activiteitencommissie in Rhenen houdt op zaterdag 31 mei (10.00-14.30 uur) een verkoping. Er zijn ook activiteiten voor kinderen. Locatie: Achterbergsestraatweg 59a.

ZANGAVONDEN

Dordrecht - Grote Kerk, zat. 24 mei, 19.00 uur, jongerenkoor Loïs, kinderkoor Asaf, Willem den Boer, orgel; spreker G. van der Jagt namens JBGG, collecte voor JBGG (kaarten via website Peter Wildeman).

Elspeet - Herst. Herv. kerk, zat. 31 mei, 19.30 uur, psalmzangavond m.m.v. bovenstemgroepen Elspeet, Barneveld en Rijssen, Peter Wildeman, orgel; collecte voor Helpende Handen (toegang vrij).

Genemuiden - Jachin Boazkerk, vr. 23 mei, 19.30 uur, gem. koor Jeduthun, mannenkoor Harpe Davids, jongerenkoor Tehillim, jeugdkoor Masora; leiding ds. A. Verschuure; collecte voor de vervolgde kerk in Oost-Azië.

Kampen - Bovenkerk, donderdag 29 mei (Hemelvaartsdag), 19.30 uur, psalmzangavond met Pieter Heykoop, orgel, leiding ds. A. Verschuure; collecte voor Noodhulp Moldavië (toegang vrij).

Kerkdiensten

ZONDAG 25 MEI 2025

Aagtekerke 9.30 en 18.30 uur ds. A.P. Baaijens; **Aalburg** 9.30 en 18.00 uur ds. C.J. Meeuse; **Aalst** 14.30 uur ds. C.

Sonnevelt; **Alblasserdam** 9.30 en 16.00 uur (H.D.) ds. A.T. Huijser; **Alphen aan den Rijn** 14.30 uur (Belijdenisdienst) ds. P.J. de Raaf; **Amersfoort** 9.30 en

16.30 uur ds. W. Visscher; **Amsterdam** 10.00 uur stud. D. de Jong; **Arnhem** 16.00 uur ds. M.L. Dekker; **Barendrecht** 10.00 en 16.00 uur ds. M. Joosse;

Barneveld-Zuid 9.30 en 19.00 uur ds. J. van Laar; **Benthuizen** 18.00 uur ds. G. Clements; **Berkenwoude** 18.30 uur ds. A.T. Huijser; **Bodegraven** 10.00 uur ds. M.L. Dekker en 18.30 uur ds. M.H. Schot; **Borssele** 9.30 en 18.00 uur ds. D. de Wit; **Boskoop** 9.30 en 16.30 uur ds. P.J. de Raaf; **Brakel** 10.00 en 18.00 uur ds. C. van Ruitenburch; **Burgh-Haamstede** 18.30 uur ds. M. Karens; **Capelle aan den IJssel-Middelwatering** 12.00 en 19.00 uur ds. H. van der Heiden; **Capelle aan den IJssel-West** 15.00 uur ds. J.M.D. de Heer; **Delft** 18.00 uur ds. R.A.M. Visser; **Den Haag-Scheveningen** 15.30 uur ds. J.B. Zippro; **Deventer** 15.00 uur ds. P.D. den Haan; **Dinteloord** 14.30 uur ds. H.J. Agteresch; **Dirksland** 18.00 uur (Belijdenisdienst) ds. K. Boeder; **Doetinchem** 9.30 en 15.00 uur ds. P.G. Heijkamp; **Dordrecht** 10.00 en 16.45 uur ds. W.A. Zondag; **Eindhoven** 19.30 uur ds. W.A. Zondag; **Emmeloord** 16.00 uur (H.D.) ds. B. Labee; **Enkhuizen** 9.30 en 16.00 uur ds. G. Heijkamp; **Enschede** 15.00 uur ds. B.J. van Boven; **Enter** 15.00 uur ds. S.W. Janse; **Genemuiden** 9.30 en 15.30 uur (H.D.) ds. A. Verschuure; **Goes** 9.30 uur ds. C. Harinck en 14.00 uur ds. A.P. Baaijens; **Gorinchem** 15.30 uur ds. C. van Ruitenburch; **Gouda** 9.30 en 18.00 uur ds. W.J. Karels; **'s-Gravenzande** 16.30 uur ds. G.J. Baan; **Hendrik-Ido-Ambacht** 10.00 (H.D.) en 16.30 uur ds. M.H. Schot; **Herkingen** 14.30 uur ds. M. Blok; **Hilversum** 10.00 en 17.00 uur ds. M.T. Al-Chalabi; **Hoedekenskerke** 15.00 uur ds. G. van Manen; **Hoofddorp** 18.30 uur ds. A. Schreuder; **Hoogeveen** 15.30 uur ds. J. Beens; **Houten** 15.00 uur ds. J. IJsselstein; **Kampen** 9.30 uur (H.D.) ds. G.W.S. Mulder en 18.30 uur ds. A. Verschuure; **Kamperland** 9.30 (H.A.) en 17.00 uur ds. G. Hoogerland; **Kapelle-Biezelinghe** 17.00 uur ds. J.M. Evers; **Katwijk aan Zee** 10.00 en 18.30 uur ds. P. Mulder; **Kesteren** 12.30 en 18.30 uur stud. J. Kroon; **Klaaswaal** 15.00 uur ds. J. van Rijswijk; **Kootwijkerbroek** 10.00 en 19.00 uur ds. G. Beens; **Krabbendijke** 9.30 (H.A.) en 18.30 uur ds. P.C. Vlot; **Krimpen aan den IJssel** 9.30 en 16.30 uur ds. J.J. Hoogerbrug; **Leerdam** 10.00 (H.D.) en 18.00 uur ds. M.G. van Middendorp; **Leiderdorp** 16.00 uur ds. P. Mulder; **Lelystad** 16.00 uur ds. G.W.S. Mulder; **Lisse** 10.00 en 16.00 uur ds. A. Schreuder; **Marknesse** 18.00 uur ds. B. Labee; **Meeuwen** 9.30 en 18.00 uur ds. S. Maljaars; **Meliskerke** 9.30 en 14.30 uur ds. A.E. Brijder; **Melissant**

10.00 (H.A.) en 15.00 uur ds. K. Boeder; **Middelburg-Centrum** 9.30 en 14.00 uur ds. A. Schot en 18.30 uur ds. J.J. Tanis; **Middelburg-Zuid** 9.30 en 16.00 uur ds. M. Boersma; **Middelharnis** 14.30 uur stud. H.R. Keurhorst; **Mijdrecht** 19.00 uur ds. W. Visscher; **Moerkapelle** 9.30 en 19.00 uur ds. G.J. Baan; **Naaldwijk** 9.30 uur ds. G. Clements; **Nieuw-Beijerland** 9.30 en 18.00 uur ds. H.A. van Zetten; **Nieuwdorp** 9.30 en 18.30 uur ds. G. van Manen en 14.00 uur ds. L. van der Kuijl; **Nieuwe-Tonge** 14.30 uur ds. H.A. van Zetten; **Nieuwer Ter Aa** 10.00 (H.A.) en 15.30 uur ds. J.C. Kriekaart; **Nijkerk** 9.30 en 18.30 uur ds. G.P. van Nieuw Amerongen; **Nisse** 9.30 en 14.30 uur ds. E.J. Boudewijn; **Nunspeet** 9.30 uur stud. J. Kroon; **Oostburg** 10.00 en 15.00 uur stud. K.L. Blok; **Oosterland** 10.00 en 14.30 uur ds. J.M. Evers; **Opheusden** 9.30 en 16.00 uur ds. W. Mouw; **Oppeendoes** 18.30 uur ds. G.W.S. Mulder; **Oud-Beijerland** 9.30 en 18.00 uur ds. J. van Rijswijk; **Ouddorp** 9.30 (H.A.) en 18.30 uur ds. M. Blok; **Oude-Tonge** 10.00 en 18.00 uur stud. H.R. Keurhorst; **Oudemirdum** 9.30 en 14.30 uur ds. F. Mulder; **Poederloijen** 9.30 (H.A.) en 18.30 uur ds. C. Sonneveld; **Poortugaal** 14.30 uur ds. G.J. Baan; **Poortvliet** 10.00 en 18.30 uur ds. C. Hogchem; **Puttershoek** 18.30 uur ds. H.E.P. Fortuijn; **Rijssen-Noord** 9.30 en 18.30 uur ds. S.W. Janse; **Rijssen-West** 9.30 en 18.30 uur ds. P.D. den Haan; **Rilland-Bath** 14.00 uur ds. D. de Wit en 18.30 uur ds. E.J. Boudewijn; **Rotterdam-Alexanderpolder** 10.00 en 16.00 uur ds. W. Silfhout; **Rotterdam-Centrum** 18.30 uur ds. M. Joosse; **Rotterdam-IJsselmonde** 9.30 en 17.00 uur ds. J.M.D. de Heer; **Rotterdam-Zuidwijk** 10.00 en 16.30 uur ds. H. Brons; **Sint Annaland** 9.30 en 18.30 uur ds. J. de Kok; **Sint Philipsland** 14.30 uur ds. C. Hogchem; **Sliedrecht** 9.30 en 17.00 uur ds. R.T. Michielse; **Soest** 9.30 en 16.00 uur ds. J.B. Huisman; **Spijkenisse** 16.30 uur ds. H. van der Heiden; **Sprang-Capelle** 15.00 uur ds. S. Maljaars; **Terneuzen** 18.00 uur stud. K.L. Blok; **Terwolde-De Vecht** 9.30 en 14.30 uur ds. J. Janse; **Tholen** 10.00 uur ds. J.J. Tanis; **Tricht-Geldermalsen** 10.00 en 18.30 uur ds. A.A. Brugge; **Uddel** 10.00 en 18.30 uur ds. C.A. van Dieren; **Urk** 10.00 en 17.00 uur ds. A.J. de Waard; **Utrecht** 10.00 en 16.00 uur ds. W. Harinck; **Veen** 9.30 en 18.00 uur ds. E. Bakker; **Veenendaal** 9.30 uur ds. B. Labee en 16.30 uur stud. W. de Jong;

Vlissingen 9.30 (Belijdenisdienst) en 16.00 uur ds. C.G. Vreugdenhil; **Waarde** 9.30 en 18.00 uur ds. L. van der Kuijl; **Waardenburg** 10.00 en 18.30 uur ds. G. Pater; **Wageningen** 10.00 en 18.30 uur stud. W. de Jong; **Werkendam** 10.00 en 18.00 uur ds. H.J. Agteresch; **Westkapelle** 9.30 en 18.30 uur ds. G.J.N. Moens; **Westzaan** 19.00 uur ds. J.B. Huisman; **Wierden-Aadorp** 9.30 en 18.30 uur ds. B.J. van Boven; **Woerden** 10.00 en 18.30 uur ds. J. IJsselstein; **Wolphaartsdijk** 9.30 en 14.00 uur ds. M. Karens en 18.30 uur ds. A. Schot; **Yerseke** 9.30 en 18.00 uur ds. C. van Krimpen; **Zeist** 10.00 uur ds. A.B. van der Heiden en 15.30 uur ds. A.A. Brugge; **Zoetermeer** 10.00 en 18.30 uur ds. J.B. Zippro; **Zwijndrecht** 9.30 en 16.00 uur ds. H.E.P. Fortuijn; **Zwolle** 9.30 en 19.00 uur ds. J. Beens.

DINSDAG 27 MEI 2025

Borssele 19.30 uur ds. D. de Wit; **De Valk-Wekerom** 13.30 uur (huw.bev.) ds. B.J. van Boven.

WOENSDAG 28 MEI 2025

Apeldoorn 13.45 uur (huw.bev.) ds. R.A.M. Visser; **Den Haag-Scheveningen** 19.15 uur (Hemelvaartsdag) ds. W.A. Zondag; **Lelystad** 19.30 uur (Hemelvaartsdag) ds. G. van Manen; **Nieuwe-Tonge** 19.30 uur (Hemelvaartsdag) ds. M. Joosse; **Nunspeet** 14.00 uur (huw.bev.) ds. A. Schot; **Oostburg** 19.30 uur (Hemelvaartsdag) ds. C.J. Meeuse; **Oosterland** 15.15 uur (huw.bev.) ds. J. de Kok; **Poortugaal** 19.30 uur (Hemelvaartsdag) ds. A. Verschuure; **Rhenen** 14.00 uur (huw.bev.) ds. J.C. Kriekaart; **Rijssen-Zuid** 14.00 uur (huw.bev.) ds. S.W. Janse; **Scherpenisse** 14.00 uur (huw.bev.) ds. C. van Krimpen; **Sint Philipsland** 19.30 uur (Hemelvaartsdag) ds. J.M.D. de Heer; **Spijkenisse** 19.30 uur (Hemelvaartsdag) ds. G.J. Baan; **Wierden-Aadorp** 19.30 uur (Hemelvaartsdag) ds. C.A. van Dieren.

DONDERDAG 29 MEI 2025 HEMELVAARTSDAG

Aagtekerke 9.30 uur ds. A.P. Baaijens; **Aalburg** 11.15 uur ds. H.J. Agteresch; **Aalst** 11.15 uur ds. W.J. Karels; **Alblasserdam** 9.30 uur stud. W. de Jong; **Amersfoort** 9.30 uur ds. W. Visscher; **Apeldoorn** 10.00 uur ds. R.A.M. Visser; **Barendrecht** 10.00 uur ds. M. Joosse; **Barneveld-Centrum** 9.30 uur ds. E.J.

Boudewijn; **Barneveld-Zuid** 9.30 uur ds. J. van Laar; **Beekbergen** 10.00 uur ds. A. Schreuder; **Benthuizen** 9.30 uur ds. G. Clements; **Berkenwoude** 9.30 uur ds. M.L. Dekker; **Bodegraven** 11.00 uur ds. J. IJsselstein; **Boskoop** 9.30 uur ds. P.J. de Raaf; **Brakel** 9.30 uur stud. D. de Jong; **Capelle aan den IJssel-Middelwatering** 12.00 uur ds. H. van der Heiden; **De Valk-Wekerom** 9.30 uur (H.D.) ds. B.J. van Boven; **Doetinchem** 9.30 uur ds. P.G. Heijkamp; **Dordrecht** 9.30 uur ds. W.A. Zondag; **Ede** 9.30 uur ds. J.B. Huisman; **Elspeet** 10.00 uur ds. G. van Manen; **Enkhuizen** 9.30 uur ds. G. Heijkamp; **Ermelo** 9.30 uur ds. K. Boeder; **Genemuiden** 9.00 uur ds. A. Verschuure; **Gorinchem** 11.00 uur ds. C. Sonneveld; **Gouda** 9.30 uur stud. H.R. Keurhorst; **'s-Gravenpolder** 9.30 uur ds. S. Maljaars; **Hardinxveld-Giessendam** 9.30 uur ds. J.C. Kriekaart; **Hendrik-Ido-Ambacht** 10.00 uur ds. M.H. Schot; **Hilversum** 10.00 uur ds. M.T. Al-Chalabi; **Kapelle-Biezeling** 10.00 uur ds. C. Harinck; **Klaaswaal** 9.30 uur ds. G.J. van Aalst; **Kootwijkerbroek** 10.00 uur ds. G. Beens; **Krabbendijke** 9.30 uur ds. P.C. Vlot; **Krimpen aan den IJssel** 9.30 uur ds. J.J. Hoogerbrug; **Kruiningen** 9.30 uur ds. G. Hoogland; **Leerdam** 10.00 uur ds. M.G. van Middendorp; **Leiderdorp** 10.00 uur ds. P. Mulder; **Marknesse** 11.30 uur (H.D.) ds. A. Verschuure; **Meeuwen** 9.00 uur ds. W.J. Karels; **Meliskerke** 9.30 uur ds. A.E. Brijder; **Middelburg-Centrum** 9.30 uur ds. M. Karens; **Middelburg-Zuid** 9.30 uur ds. M. Boersma; **Mijdrecht** 9.30 uur stud. J. Kroon; **Moerkapelle** 9.30 uur ds. H. Brons; **Nieuw-Beijerland** 9.30 uur ds. H.A. van Zetten; **Nieuwdorp** 9.30 uur ds. C.J. Meeuse; **Nijkerk** 9.30 uur ds. G.P. van Nieuw Amerongen; **Nunspeet** 9.00 uur ds. A. Schot; **Oostvoorne** 11.30 uur ds. J.M. Evers; **Opheusden** 9.30 uur ds. W. Mouw; **Oud-Beijerland** 9.30 uur ds. J. van Rijswijk; **Poederloijen** 9.00 uur ds. C. Sonneveld; **Rhenen** 9.00 uur ds. F. Mulder; **Ridderkerk** 9.30 uur ds. G.W.S. Mulder; **Rijssen-Noord** 9.30 uur ds. A.T. Huijser; **Rijssen-West** 9.30 uur ds. P.D. den Haan; **Rijssen-Zuid** 9.30 uur ds. S.W. Janse; **Rilland-Bath** 9.30 uur ds. J.J. Tanis; **Rotterdam-Alexanderpolder** 11.00 uur ds. G.J. Baan; **Rotterdam-Centrum** 11.00 uur ds. J.M.D. de Heer; **Rotterdam-IJsselmonde** 9.00 uur ds. J.M.D. de Heer; **Rotterdam-Zuidwijk** 9.00 uur ds. G.J. Baan; **Scherpenisse** 9.30 uur ds. M. Blok; **Scherpenzeel** 10.00 uur ds. J. Beens; **Sint Annaland** 9.30 uur

ds. J. de Kok; **Sliedrecht** 9.30 uur ds. R.T. Michielse; **Stolwijk** 10.00 uur ds. C. Hogchem; **Terwolde-De Vecht** 9.30 uur ds. J. Janse; **Tholen** 10.00 uur ds. C. van Ruitenburch; **Uddel** 10.00 uur ds. C.A. van Dieren; **Urk** 10.00 en 16.00 uur ds. A.J. de Waard; **Utrecht** 10.00 uur ds. W. Harinck; **Veenendaal** 9.30 uur ds. B. Labee; **Vlaardingen** 9.00 uur ds. J.M. Evers; **Viissingen** 9.30 uur ds. C.G. Vreugdenhil; **Waarde** 9.30 uur ds. L. van der Kuijl; **Waardenburg** 9.30 uur ds. G. Pater; **Wageningen** 11.00 uur ds. F. Mulder; **Werkendam** 9.00 uur ds. H.J. Agteresch; **Woerden** 9.00 uur ds. J. IJsselstein; **Wolphaartsdijk** 9.30 uur stud. K.L. Blok; **Yerseke** 9.30 uur ds. C. van Krimpen; **Zeist** 10.00 uur ds. W. Silfhout; **Zoetermeer** 9.30 uur ds. J.B. Zippro; **Zwijndrecht** 9.30 uur ds. H.E.P. Fortuijn; **Zwolle** 11.00 uur ds. A. Schot.

VRIJDAG 30 MEI 2025

Barneveld-Zuid 14.00 uur (huw.bev.) ds. J. van Laar; **Opheusden** 14.15 uur (huw. bev.) ds. E.J. Boudewijn.

EVANGELISATIESAMENKOMSTEN ZONDAG 25 MEI 2025

Amsterdam (Looiersgracht 70) 10.30 en 16.30 uur (Bijbeluur) evang. M. Vos; **Breda** (Vriesdongen 1) 10.30 uur; **Emmen**

(Prinsesselaan 6 I) 9.30 en 15.30 uur evang. C. van Drunen; **Leeuwarden** (Achter de Hoven 2c) 9.30 en 12.00 uur (Bijbeluur) evang. S. de Visser en 16.00 uur; **Merksem** (Jaak de Boeckstraat 21-23) 10.00 uur evang. A. van Setten; **Rotterdam** (Gouwstraat 36b) 14.00 uur evang. M. Rozema; **Scheveningen** (Keizerstraat 177) 14.30 uur evang. M. van Velden; **Tilburg** (Offenbachstraat 105) 10.00 en 16.00 uur evang. H.J. van den Boogaart.

EVANGELISATIESAMENKOMSTEN DONDERDAG 29 MEI 2025 HEMELVAARTSDAG

Alkmaar (Willem Buytewechstraat 2) 10.30 uur evang. J. Krijgsman; **Amsterdam** (Looiersgracht 70) 10.30 uur evang. M. Vos; **Emmen** (Prinsesselaan 6 I) 9.30 uur evang. C. van Drunen; **Leeuwarden** (Achter de Hoven 2c) 9.30 uur evang. S. de Visser; **Merksem** (Jaak de Boeckstraat 21-23) 10.00 uur evang. A. van Setten; **Tilburg** (Offenbachstraat 105) 10.00 uur evang. H.J. van den Boogaart.

VOOR ALLE IN DIT NUMMER GENOEMDE TOEKOMSTIGE DATA GELDT:

INDIEN DE HEERE WIL EN WIJ LEVEN

Advertenties

Hoe lieflijk zijn Uw woningen, o HEERE der heirscharen!
Psalm 84:2

De kerkenraad van de Gereformeerde Gemeente te Aagtekerke heeft met grote droefheid en ontroering kennisgenomen van het overlijden van zijn geliefde ambtsbroeder

Jan Minderhoud

Van 1994 tot 2021 heeft hij onze gemeente mogen dienen in het ambt van diaken en vanaf 2021 in het ambt van ouderling. In deze 31 jaar heeft hij veel ambtelijk werk mogen verrichten in alle getrouwheid, bewogenheid en betrokkenheid. Hij mocht een grote plaats innemen binnen onze kerkenraad.

De HEERE ondersteune en trooste zijn vrouw, kinderen, kleinkinderen en verdere familiebetrekkingen en heilige deze roepstem aan ons aller hart.

Namens de kerkenraad,
Ds. A.P. Baaijens, preses
S. Minderhoud, scriba

Aagtekerke, 11 mei 2025

*Israël hope op de Heere; want bij de Heere is goedertierenheid, en bij Hem is veel verlossing.
En Hij zal Israël verlossen van al zijn ongerechtigheden.
Psalm 130: 7 en 8*

Verdrietig om haar heengaan, maar dankbaar voor wat zij heeft betekend voor allen die haar lief waren, is door de Heere tot Zich genomen onze lieve, zorgzame en altijd voor ons allen biddende moeder, groot- en overgrootmoeder

Simonia Vergunst-Treur

sinds 21 november 1981 weduwe van Arie Vergunst, V.D.M.

in de gezegende leeftijd van 99 jaar.

Bennekom: Henk Vergunst
Lia Vergunst-Verlare

Apeldoorn: Dirk Vergunst
Ina Vergunst-Moens

Moordrecht: Floor Vergunst
Addie Vergunst-van der Schans

Kalamazoo, USA: Jan Vergunst
Marilyn Vergunst-DeVries

Carterton, NZ: Arnoud Vergunst
Michelle Vergunst-VanBrugge
Melanie Vergunst-VanBrugge,
in liefdevolle herinnering

Kalamazoo, USA: Florentien Blok-Vergunst
John Blok

Kalamazoo, USA: Jacoba Marcus-Vergunst
Rick Marcus

Klein- en achterkleinkinderen

Kalamazoo, USA, 13 mei 2025
Woonzorgcomplex Park Village Pines

Correspondentieadres:
H. Vergunst
Edeseweg 114c
6721 KC Bennekom

De rouwdienst wordt gehouden D.V. 22 mei 2025, in het kerkgebouw van de Netherlands Reformed Congregation in Kalamazoo, USA om 11.00 AM (USA); 17.00 uur (NL).

De rouwdienst is live te volgen via <https://www.youtube.com/live/u1TBxHRnYLw>.

Vooralsnog is niet duidelijk wanneer onze moeder naar Nederland mag worden overgebracht. Daarom kan er nog geen datum worden doorgegeven voor de gelegenheid tot condoleren. Zodra daarover meer bekend is zal dit kenbaar worden gemaakt op de website van de begrafenis verzorging Cura Post Vitam: www.cpvlissee.nl.

De begrafenis zal in besloten kring plaatshebben op de begraafplaats Oud-Kralingen in Rotterdam.

PSALMZANGAVOND op HEMELVAARTSDAG
D.V. DONDERDAG 29 MEI
BOVENKERK - KAMPEN
Toegang vrij ! - Organist: Pieter Heykoop
19.30 uur - Leiding: Ds. A. Verschuure
Col.: t.b.v. Noodhulp Moldavië

Vakantiehuis / B&B tussen Putten en Garderen op de Veluwe.

Te huur voor 1 of meerdere nachten, (mid)week of weekend. Kijk op www.dewekkipot.nl Tel. 06-23577271

MANNENZANG Schiedam - editie 1 D.V. zaterdag 24 mei 2025

Grote of Sint Janskerk - Schiedam
Orgel: Huig van der Knijff
Aanvang 19.30 uur
Entree € 5 vanaf 12 jr.
Aanmelden via www.mannenzangschiedam.nl
Collecte t.b.v. St. Mercy - Nigeria

Vakantieappartement te huur voor 2 pers. in Arnhem. 0118-603372 of bbschuttersofje@gmail.com

 JOH.DEHEER
toetsen en meer, sinds 1898

UW ORGEL- ÉN PIANO SPECIALIST

www.johdeheer.nl

Leeghwaterstraat 46/47
3364 AE Slidrecht
Tel.: 0184-419 611

Bung. 6p ZEELAND. Rust, natuur en strand 800m! Prachtige fiets- en wandelomgeving | karensrecreatie.nl
033 2771884

Vast in een Pornoverslaving?
Mediorah helpt je weer grip te krijgen
zet de eerste stap naar herstel en neem contact op!
www.mediorah.nl

 Bureau Mark.
Psychosociaal therapeut
mark@bureau-mark.nl
+31 (0)6 53 29 69 57
bureau-mark.nl
Certificering

Ieder kind zijn zorg

De Eben-Haëzerschool in Opheusden is een fijne en goed georganiseerde reformatische basisschool met ca. 460 leerlingen. Met 60 collega's besteden we elke dag zorg en aandacht aan ieder kind.

Wij zijn m.i.v. het nieuwe schooljaar
op zoek naar een:

Leerkracht midden-/bovenbouw

(parttime en datum indiensttreding is bespreekbaar)

Iets voor jou?

Kijk op eh-opheusden.nl of bel/app met onze directeur
H.G. (Erik) van den Hardenberg via 06 34 29 20 35.
Je sollicitatie zien we graag voor **D.V. 31 mei** tegemoet.

Eben-Haëzer
Opheusden

Vrijstaande luxe vakantiewoning in Oostenrijk, Mölltal-Karintië, Penk-Reisseck. Gelegen in een prachtige omgeving tegen een berghelling op het zuiden. Geweldige fiets en wandel mogelijkheden en tevens omringd door 5 skigebieden. Met ruime carport met berging en diverse pakeer mogelijkheden.

TE KOOP

- Bouwjaar 2014
- Zweitwohnsitz
- 12 personen
- Prachtig vrij uitzicht
- Goed aan te rijden
- Aangenaam klimaat
- Onderhoudsvriendelijk
- Perceel 1054 m²
- Goed geïsoleerd
- SieMatic keuken en miele

Voor informatie neem contact op met Dick: 0651281640

**“Je groeit
als je durft
te spiegelen
- ook aan
elkaar.”**

Wij zoeken een

Coördinator Zorg

Begeleider

Flexmedewerker

**Begeleider intensieve
begeleiding**

Technisch medewerker

Ook elke dag groeien?
Ga naar [siloah.nl/
dagelijksespiegel](http://siloah.nl/dagelijksespiegel)

Siloah
ZORGGROEP SIRJON

Ds. G.H. Kerstenschool

Word jij onze nieuwe

LEERKRACHT BOVENBOUW?

Dat betekent werken op een school in Yerseke:

- in een fijn team;
- aan 'Verankerd Onderwijs';
- met 15 groepen;
- in inspirerende leerteams.

Meer info: www.ghkerstenschool.nl

Verankerd onderwijs!

Kwaliteit - Verantwoordelijkheid - Geborgenheid - Samenwerken - Rust

Garage Top in Kootwijkerbroek
zoekt Ervaren Autotechnicus
www.garagetop.nl/vacature

Man, 27 jaar, zoekt ivm opleiding bij de politie, **woonruimte in omgeving Gouda**.
Tel: 06 53493898

NIEUW op de Veluwe, B&B de Koningshof. Uitzicht over weilanden
www.benbdekoningshof.nl
of bel 06-13224300

Te huur: hoekwoning Middelburg.
Geschikt voor jong gezin (max. 6p).
Dicht bij voorzieningen. Incl. E-bakfiets.
Vrij: 16-7 t/m 6-8. Info: 06-12670473

Hé haak jij aan?

Kom je uit het groen en wil je je ontwikkelen tot boomspecialist*?

Of ben je boomspecialist en wil je werken in de omgeving van Ede?

*Dit kan via onze eigen vakschool en opleiders. Op ons YouTube-kanaal laat Maarten zien hoe dat gaat.

BEL OF MAIL VOOR EEN BAKJE KOFFIE!

FLIER

boomspecialisten

0318 654 855

WERKENBIJ@FLIERBOOMSPECIALISTEN.NL

WESTENENGERDIJK 11

6732 GP HARKAMP

PSALMZANGAVOND + BOVENSTEM
D.V. MAANDAG 9 JUNI (2E PINKSTERDAG)
SINT MAARTENSKERK – ZALTBOMMEL
Aanvang: 19.30 uur - Organist: Pieter Heykoop
Leiding: Ds. B.J. van Boven - Toegang vrij!
Coll. Wittenberg Zorg aan huis

MfN-registermediator nodig?
vanweelden-mediation.nl | 0318-250105

De Vluchtheuvel
Christelijke psychosociale hulpverlening

Betrokken en vertrouwd!

Hulp bij levens- en gezinsvragen, vanuit een christelijke identiteit.

hulpverlening relatie & gezin
toerusting mediation & coaching
schoolmaatschappelijk werk

www.stichtingdevluchtheuvel.nl • 0113-213098

HIRING NURSES in Canada

Located near Lethbridge, Alberta, Canada, Eventide Home is serving the seniors of the NRC/RCNA congregations in Southern Alberta. Eventide Home provides care to residents with all levels of care needs.

Nurses with their Verzorgende IG, MBO and HBO registrations are encouraged to apply. As a nurse at Eventide Home you will have the opportunity to provide quality nursing care on a daily basis. Eventide Home has a great team of nurses and provides competitive wages. To apply or inquire about the job opportunities - contact Paul Vanden Broek.

Email: manager@eventidehome.ca
www.eventidehome.ca
1(403)320-0655 - ext3

UITNODIGING

D.v. vrijdag 13 juni 2025

Oud Ger. Gem. H.I. Ambacht

Onderdijkserijweg 214 - aanvang 19.30 uur

Lezing door ds. A Verschuure

Reformatische vereniging
voor ouders bij wie tijdens
de zwangerschap of kort na
de geboorte kind(eren)
zijn overleden

www.indeknoopgebroken.nl tel: 06-49 49 94 99

Ontdek jouw waarde in de zorg - dichtbij, identiteitsgebonden en betekenisvol!

De Schutse organiseert een informatie-
bijeenkomst. Of je nu ervaring hebt,
ooit in de zorg werkte, verouderde
diploma's hebt of helemaal nieuw bent:
je bent van harte welkom!

Tijdens deze bijeenkomst krijg je een
inkijkje in wat werken bij De Schutse
betekent: dichtbij huis, structureel,
de waardering en identiteitsgebonden.
Ontdek hoe jij, ook naast je gezin,
van waarde kunt zijn in de zorg.
Daarbij denken wij graag met je mee
over de mogelijkheden.

Locatie: De Schutse,

Stationsstraat 28, Kesteren

Datum: D.V. 27 mei 2025

Tijd: 14.00 - 16.30 uur

Aanmelden: via onderstaande QR
of communicatie@deschutse.nu

Heb je vragen of wil je meer weten?
Neem contact op met Mirjam via
06 - 39 36 75 89 of
communicatie@deschutse.nu
En kom vooral naar de
informatiebijeenkomst.
We kijken uit naar je komst!

DRINGENDE OPROEP

Gemengd koor Magnalia Dei uit
Amersfoort is per sept. op zoek naar
een **enthousiaste dirigent**.
Info: jhuismansr@kliksafe.nl, 0681676017
of gergemamersfoort.nl

Bent u ook op zoek naar mooie
raambekleding? Wij komen vrijblijvend
bij u thuis adviseren! We nemen naast
veel kleur en stofstalen ook jarenlange
ervaring mee. Bel Jan op 06-36294314
of kijk op **wiltraamdecoratie.nl**

Helpt u Oscar sleutelen?

Stéphanos
www.stephanos.nl

Doneer
4 kinder-
bijbels voor
€ 25

Automonteur, dat is waar de 7-jarige Oscar
van droomt. Soms ziet hij zichzelf al onder
de motorkap van een auto sleutelen. Helaas
zijn de ouders van Oscar overleden. **Voor
de toekomst van weeskinderen als Oscar is
christelijk onderwijs onmisbaar.**

Dankzij uw gift krijgen zij onderwijs, horen
ze over de Heere Jezus, en hebben ze een
toekomst. Misschien wel als automonteur...

Uw gift is welkom op
NL74 RABO 0335 3074 50,
met de QR code of via
stephanos.nl/ikhelp

of sponsor
een kind
voor € 22,50
per maand

ANBI

Zorg met betekenis Kom werken in de Oesterparel

NIEUW in Yerseke: Woonlocatie De Oesterparel
opent in december 2025!

Kom kennismaken tijdens onze **informatie-
bijeenkomst op D.V. dinsdag 24 juni om 19:30 in de
Gereformeerde Gemeente Yerseke.** Inloop is vanaf
19:15.

Korte introductie van Siloah
Informatie over werken bij de Oesterparel
Een open gesprek en ruimte voor jouw vragen

Meld je aan via **a.kriekaard@siloh.nl** of door een appje te
sturen naar 06-86818252.

Siloah
ZORGGROEP SIRION

Calvijnsschool
Ederveen

**Zij leert tellen,
jij telt echt mee!**

Voor het nieuwe schooljaar zoeken wij:

Leerkracht
onderbouw

IB'er
onderbouw

Een combinatie is mogelijk

Direct contact?
Bel met H.J. Dekker
(directeur-bestuurder):
0318 571 482
(school)
of **06 37 18 12 76**
(privé).

Interesse en wil je meer weten?
Kijk voor meer informatie over deze functies op

 calvijnschool-ederveen.nl

Omega-3 Plus van NeoLife: verbetert de concentratie en het geheugen (NB Examentijd!) - voor soepele gewrichten, bij gevoelige spieren - goed voor bloeddruk en bloedsomloop
Kommie 0634826766
www.naturalhealthproducts.nl

BROUWER
PSYCHOLOGEN

Psychologische hulp voor kinderen en volwassenen

Brouwer Psychologen geeft hulp aan kinderen, jongeren en volwassenen bij psychische klachten en in moeilijke situaties. Dat doen we vanuit onze christelijke identiteit, al ruim 30 jaar. Wij bieden o.a.:

- behandeling en begeleiding
- psychologisch onderzoek

Dit doen we ook voor mensen met een verstandelijke beperking.

Kijk op www.brouwerpsychologen.nl.
Of bel **0180 - 426955**

Ridderkerk, Barneveld, Geldermalsen en Apeldoorn (nieuw)

bijzondere noden
handen van de kerk

Wat is je belijdenis je waard?

€ 4,50
per stuk

BEVEILIGD VOOR DE DOOD

HUN BLOED, HUN TRANEN, EN HUN LIJDEN

DE BERGEN ZULLEN VREDE DRAGEN

Wat als je belijdenis gevolgen heeft voor je dagelijks leven?
Lees onze boekenreeks over christenen in vervolging en verdrukking.

- **Beveiligd voor de dood** - Azat vertelt over zijn periode als krijgsgevangene van de Russen.
- **Hun bloed, hun tranen en hun lijden** - Min-Soo en anderen vertellen over het leven in Noord-Korea.
- **De bergen zullen vrede dragen** - Raju vertelt over christen-zijn in een vijandige hindoe cultuur.

Kijk op bijzonderenoden.nl/webshop

Uitrusten in de Betuwe?
06 37 18 21 93
www.vakantiehuisjedevlissing.com

Jong echtpaar **zoekt woonruimte te huur op eiland Tholen/Sint-Philipsland.**
Ook tips zijn welkom! Tel. 06 36446543

Eenzaam of iets anders? St. kleinesteun.nl
Vraag steun of help als maatje of donateur.
Leef matig, wees een goed rentmeester en zie om naar de naaste. 06-34180256

AB STRESSENONRUSTDEBAAS.NL
Albert van den Berge

Je hoofd nooit stil? Vast in angst, stress en onrust? Doorbreek die cirkel en ervaar rust!

Gratis online workshop
'Weg met je onrust!'
wo 28 mei | 19.30 uur
Jouw eerste stap naar rust en ontspanning!

tel. 06-25081102

D.V. zaterdag 31 mei 2025
Een gezellige fietstocht voor het hele gezin in de Betuwe.
Startpunt: Hogebrinksestraat 1 Lienden.
Opbrengst: Bouwfonds OGGiN Lienden.
Start tussen 10.00 en 11.00 uur.
www.fietstochtbetuwe.nl

Begravenisonderneming
Treur

tel. 030 692 42 58
06 573 156 89
info@begravenisondernemingtreur.nl
begravenisondernemingtreur.nl

ACTIVITEITEN

Hoogbegaafdheid en werk

Voor (vermoedelijk) hoogbegaafde reformatische volwassenen
Dinsdag 27 mei – 19.30 uur | Nijkerk | Larinda Bok

Houtbranden en spel

Voor jongeren tussen de 16 en 25 jaar met autisme en een (boven)gemiddelde intelligentie
Zaterdag 7 juni – 10.30 uur | Woerden

Een lichamelijke beperking in het dagelijkse leven

Voor mensen met een lichamelijke beperking en hun familieleden in regio Zuidwest-Nederland
Zaterdag 21 juni – 12.30 uur | Kruijningen | Bennie Poppe

Helpende Handen adviseert en ondersteunt mensen met een beperking en hun naasten in hun zoektocht naar zorg of ondersteuning die aansluit op de hulpvraag. Wat kunnen we voor jou betekenen?

Voor meer informatie en aanmelden:
0348 48 99 70 • info@helpendehanden.nl
www.helpendehanden.nl

Bewuste keuze

Colofon

Saambinder
Kerkelijk weekblad van de
Gereformeerde Gemeenten
Uitgave ten bate van de Emerituskas.

Hoofredacteur: ds. B. Labee
Redactoren: ds. G.J. van Aalst, J. van 't Hul,
ds. G.W.S. Mulder

Redactiesecretaris: J. van 't Hul

Bijdragen van medewerkers, boeken ter recensie en vragen voor de rubriek 'Vraag en antwoord' naar:
ds. B. Labee
Kerkewijk 115a, 3904 JA Veenendaal
T 0318-513597
E b.labee@klikSAFE.nl

Kerknieuws (m.u.v. beroepingswerk), berichten en meditaties:
J. van 't Hul
Lierdererf 19, 7364 BD Lieren
T 0651-622260
E redactie@desaambinder.nl

Aanlevertijd van kerknieuws en berichten:
uiterlijk woensdag 17.00 uur vóór de datum van verschijning van De Saambinder in de daarop volgende week.

Opgaven kerkdiensten en beroepingswerk:
Bureau voor Kerkelijke Dienstverlening,
Houttuinlaan 7, 3447 GM Woerden
T 0348-489900
E info@desaambinder.nl

Advertenties en familieberichten aan Verloop, Alblasserdam:
Ohmweg 31, 2952 BD Alblasserdam
T 078-6912899
E saambinder@verloop.nl

Advertenties dienen uiterlijk donderdag vóór de week van verschijning aangeleverd te zijn. Rouwadvertenties uiterlijk maandag-morgen 9 uur.

Advertenties € 1,95 per mm.
Familieberichten € 0,50 per mm.
Deze prijzen zijn excl. 21% btw.

Abonnementenadministratie
Adreswijzigingen enz. aan:
Bureau voor Kerkelijke Dienstverlening
Houttuinlaan 7, 3447 GM Woerden
T 0348-489900
E info@desaambinder.nl

Betalingen abonnementsgelden:
IBAN: NL11 INGB 0000 0643 27 t.n.v.
De Saambinder-abonnementen te Woerden.

Abonnementsprijzen:
voor Nederland: € 15,50 per halfjaar
voor het buitenland*: € 150,00 per jaar
* afwijkend tarief voor: Canada: \$ 165,
USA: \$ 140

Correspondentieadres Noord-Amerika:
A.C. Kieboom
12093 Sprinkle Road
Vicksburg, MI 49097
T 001 269 720 3533
E saambinder.noordamerika@gmail.com

Enkele handige websites
Gereformeerde Gemeenten:
Algemeen: www.gergeminfo.nl
(doorklikken naar diverse deputaatschappen)
De Saambinder: www.desaambinder.nl
Adviesplein gemeente en gezin:
www.gemeentengezin.nl
Studenten: www.studentengergem.nl
Jeugdbond: www.jbgg.nl

De redactie behoudt zich het recht voor ingezonden bijdragen, kerknieuws, berichten en advertenties zonder overleg aan te passen, in te korten of zonder opgave van reden niet te plaatsen.

De redactie aanvaardt geen enkele aansprakelijkheid betreffende de inhoud van de advertenties en de (recensies van de) aangekondigde boeken.

51

Relinquenda

Soms vind je een vreemd woord op de gevel van een huis of de boeg van een schip. Wat betekent 'Relinquenda'?

De schipper of bewoner wil met dit woord voorbijgangers een hint geven om over na te denken. Relinquenda betekent: dit huis moet een keer verlaten worden. Dus: tel je dagen, je blijft niet altijd hier. De dood komt na een ongeluk of ziekte of in de oorlog. Vroeg of laat, hoe dan ook, we gaan ons aardse huis verlaten. We zijn al onderweg (op het goede spoor???) naar ons eeuwig huis. Daar is geen tijd meer, de levensklok staat stil.

Het in steen uitgehouwen skelet boven de ingang van de Oostkerk in Middelburg bedoelt hetzelfde: beste kerkganger, memento mori, gedenk te sterven! Ben je klaar voor de andere wereld?

Relinquenda geldt voor rijk en arm. De machtige koning moet zijn paleis net zo goed verlaten als de arme bedelaar zijn hutje. Toen de jonge Egyptische farao Toetanchamon de laatste adem uitblies, werd zijn mummie gelegd in een fraaie grafkamer vol goud en sieraden. De arme hunebedbouwers kregen in hun primitieve graf eten, drinken en wapens mee. Die zouden misschien nodig zijn in het dodenrijk. Maar wat hebben lijken aan goud, voedsel en wapens? Trouwens, alle graven zullen op de laatste dag ook weer opengaan, die van farao's en bedelaars, van jou en mij. De wederopstanding des vleses, horen we in de Twaalf Artikelen.

Hoe kunnen we ons erop voorbereiden? Door bij al je bezit te beseffen: relinquenda. Eenmaal verlaat je je ouders, familie, vrienden, je muziek- en sportdool, je geld en pleziertjes, je dromen, idealen en afgoden. Schrijf relinquenda op de deur van je kamer, op de boekenlegger in je Bijbel. Op de dag die God alleen weet zijn de wereld en haar begeerlijkheden definitief voorbij. Haast en spoed je, wees bereid. ♦

Leestip: Psalm 49

P.C. Beeke, Middelburg

Een dominee in de gevangenis

Lambertus is krankzinnig

Vader Ledeboer is erg boos als hij hoort wat zijn zoon Lambertus allemaal heeft gedaan in de achterliggende maanden. Heel boos! Hij zegt tegen zijn vrouw Ant: 'Je broer Adriaan is er diep van overtuigd is dat Lambertus godsdienstwaanzin heeft!'

Dat kan wel zijn' zegt moeder Ledeboer ter verdediging, 'maar dokter Simons uit Benthuzen wil toch niet zwart op wit schrijven dat onze Lambertus krankzinnig is.'

Boos slaat vader Ledeboer met z'n vuist op tafel en roept: 'Inderdaad, die dwaze dorpsdokter denkt het beter te weten dan je broer Adriaan. Maar hoe je het ook wendt of keert, Lambertus is eigenwijs en vreemd. Vind jij het normaal dat hij opeens een leegstaand huis koopt? Vind jij het normaal dat hij alles weggeeft, zoals hij pas weer twee dekens aan arme mensen heeft gegeven? Eén daarvan was nota bene de deken van z'n eigen bed! En dan gaat meneer ze nog persoonlijk wegbrengen ook!'

Ledeboer hapt naar adem. Z'n ogen fonkelen van boosheid.

Met een hoogrode kleur roept hij: 'Vind jij het normaal dat hij zich met het rijtuig laat wegbrengen naar een oud vrouwtje in Bleiswijk, en na verloop van tijd door weer en wind twee uur terug wandelt naar Benthuzen? Ant, je kunt zeggen wat je wilt, ik ben ervan overtuigd: Lambertus is krankzinnig! Hij is gewoonweg niet goed bij z'n hoofd!'

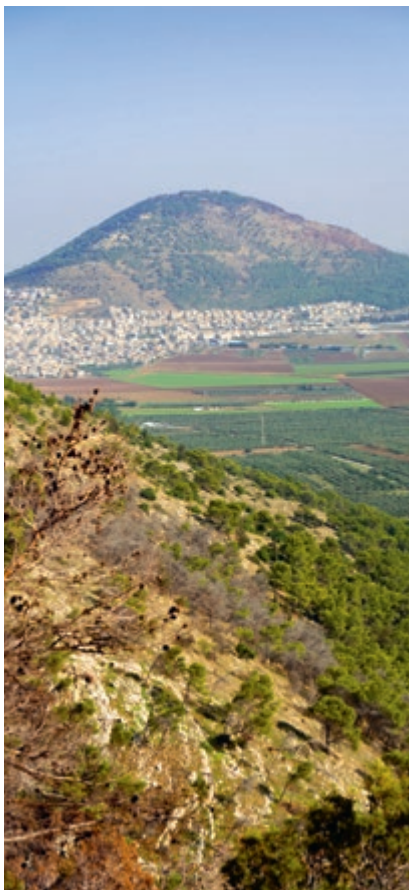
'En weet je wat het ergste is, vrouw?' voegt hij er gejaagd aan toe, 'hij brengt met dit alles ónze goede naam én onze kerk in opspraak. Hoe haalt hij het in zijn hoofd om met die afgescheidenen om te gaan!' Moeder Ledeboer snikt zachtjes. Ze heeft geen weerwoord meer. O, hoe moet het toch verder met Lambertus? ♦

Vraag ^{en} antwoord

door
ds. Labee

Allervolmaakste gebed

Waarom wordt gesproken over het 'allervolmaakste' gebed? Zijn andere gebeden 'minder' volmaakt? Waarom gebruiken we dit gebed niet vaker in de eredienst?

Spreken

Inderdaad spreken we van het 'allervolmaakste' gebed als we willen verwijzen naar het 'Onze Vader'. We zullen geen woordenstrijd voeren over de benaming, want de vraagsteller wees er terecht op dat een gebed volmaakt is of niet-volmaakt. Maar het stijgt boven alle andere gebeden uit omdat het met een korte aanspraak, zes beden en een heerlijk besluit alles in zich heeft wat een bidder voor tijd en eeuwigheid nodig heeft. Daarbij begint het met God de Vader en eindigt het in Hem. In het hele gebed staat niet één keer het woordje 'ik' of 'mij'. Hier zegt de door de Heere geleerde bidder: 'ons', terwijl het van nature altijd 'ik' wordt. Eens wilde 'ik' als God zijn en alles draait altijd weer om dat 'ik', dat God haat en de naaste. Onze Heidelbergse Catechismus spelt woord voor woord in de Zondagen 45 tot en met 52. Peinzend over de woorden en beden, de aanhef en het besluit moet het ons treffen: dit zijn geen woorden die in een mensenhart zijn opgeklommen. Het zijn de woorden van de Heere Christus Zelf. De volmaakte Hogepriester van Zijn bruidsgemeente heeft deze woorden op de lippen van Zijn jongeren gelegd. Als we Lukas 11 vers 1 ernaast leggen, wordt duidelijk waarom en wanneer. Zijn discipelen waren in de 'gebedskamer' van hun Meester. En toen Hij ophield, hebben ze het gevraagd: 'Heere, leer ons bidden (...)'. Zouden ze verslagen geweest zijn omdat hun schamele gebeden zo afstaken tegen de woorden die ze hoorden van de grote Voorbidder? Toen heeft de grote Profeet Jezus dat 'Onze Vader' voorgebeden, opdat die onvolmaakte bidders het na zouden zeggen. Daarmee zouden we niet graag zeggen dat andere gebeden in de Heilige Schrift 'minder' volmaakt zijn. Vele treffende gebeden lezen we in de Psalmen. Enkele Psalmen zijn niet anders dan gebeden. En wie denkt niet aan het

ontroerende 'Hogepriesterlijke gebed' uit Johannes 17?

Maar het 'Onze Vader' is het door de Zoon van God gegeven gebed, waarin alle 'geestelijke en lichamelijke nooddrift' treffend en kort is verwoord. De tegenstelling is zo eindeloos groot: 'zeer onvolmaakte bidders' spreken het 'allervolmaakste' gebed na dat Jezus leerde.

Gebruiken

Een andere vraagsteller, die vele jaren de Rooms-Katholieke kerk bezocht en inmiddels enkele jaren de diensten in onze gemeentekring bezoekt, mist het uitspreken van het 'Onze Vader' in veel erediensten. In eerstgenoemde kerk ontbrak het nagenoeg nooit in een eredienst, onder ons klinkt het aanmerkelijk minder. Weliswaar klinkt het twee keer bij de bediening van het Heilig Avondmaal vanuit het formulier, bij de bevestiging van ambtsdragers en geheel of gedeeltelijk bij de acht Zondagen uit de Heidelbergse Catechismus maar niet 'standaard' in elke eredienst. In de liturgiegeschiedenis is na te gaan dat na de Reformatie het 'Onze Vader' eerst een vaste plaats had in de eredienst. In 'De christelike ordinancien' (1554) van Micron was het opgenomen als terugkerend onderdeel van de zondagmorgendienst. Zo ook in de 'Forma ac Ratio' (1555) van a Lasco. En, om niet meer te noemen, Calvijn volgde in Genève de liturgische orde van Farel aan de hand van 'La Manière et Fasson' (1533) waarin ook het 'Onze Vader' een vaste plaats kende. Later is er een versobering gekomen in de liturgie en bleef alleen de 'Tien Geboden' in de morgendienst en de 'Apostolische geloofsbelijdenis' in de middagdienst staan. De belangrijkste vraag die overblijft: lezer(es), hebt u de woorden van het allervolmaakste gebed 'leren' bidden met het hart? ♦

► Heb jij/hebt u ook een vraag?

Mogelijke vragen over onderwerpen binnen de doelstelling van De Saambinder kun jij/kunt u mailen naar ds. B. Labee of hem per post toezenden (zie colofon). Er volgt -zo mogelijk- altijd een reactie. Echter alleen als de redactie het waardevol acht voor de lezers, volgt een antwoord op jouw/uw vraag in een nummer van De Saambinder. Graag wel wat geduld. Er liggen nog tientallen vragen op een reactie te wachten.